स्थानीय राजपत्र

शैलुङ गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्डः ५, संख्याः ७, ०८ असार, २०७८

भाग-२

शैलुङ गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय
काटाकुटी दोलखा
बागमती प्रदेश, नेपाल

"शैलुङ गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण कार्यविधि, २०७८"

पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा लैङ्गिक विभेद अन्त्य गरी समानुपातिक समावेशी र सहभागिता मूलक सिद्धान्तका आधारमा समता मूलक समाजको निर्माण गर्ने व्यवस्था उल्लेख गरिएको छ । संविधानको धारा ३८ ले महिलालाई समान वंशीय अधिकार, सुरक्षित मातृत्व र प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी अधिकार, राज्यका सबै तहमा सहभागी हुने अधिकार, सम्पति तथा पारिवारिक मामिला सम्बन्धी अधिकार, शिक्षा, स्वास्थ्य, रोजगार र सामाजिक सुरक्षामा सकारात्मक विभेदको व्यवस्था गरेको छ । संविधानले महिला विरुद्ध हुने सबै

प्रकारका हिंसाजन्य कार्यहरुलाई कानून बमोजिम दण्डनीय हुने व्यवस्था गरेको छ ।

संविधानको धारा १८ को समानताको हकमा सबै नागरिक कानूनको दृष्टिमा समान हुने तथा कसैलाई पनि कानूनको समान संरक्षणबाट वञ्चित नगरिने तथा समान्य कानूनको प्रयोगमा उत्पति, धर्म, वर्ण, जातजाति, लिङ्ग, शारीरिक अवस्था, अपाङ्गता, स्वास्थ्य स्थिति, वैवाहिक स्थिति, गर्भावस्था, आर्थिक अवस्था, भाषा वा क्षेत्र, वैचारिक आस्था वा यस्तै अन्य कुनै आधारमा भेदभाव नगर्ने उल्लेख गरिएको छ ।

साथै संविधानमा राज्यले सामाजिक तथा साँस्कृतिक दृष्टिले पिछडिएका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाति, मधेशी, थारू, मुस्लिम , उत्पीडित वर्ग , पिछडिएका वर्ग, अल्पसंख्यक, सिमान्तकृत, किसान, श्रमिक, युवा, बालबालिका, ज्येष्ठ नागरिक, लैङ्गिक तथा यौनिक अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, गर्भावस्थाका व्यक्ति, असक्त असहाय, पिछडिएको क्षेत्र र आर्थिक रूपले विपन्न खस आर्य लगायत नागरिकको संरक्षण, सशक्तीकरण र विकासका लागि कानून बमोजिम विशेष व्यवस्था गर्नसक्ने प्रावधान राखी समावेशी अवधारणालाई आत्मसात गरिएको छ ।

सामाजिक न्यायको हकले राज्यका हरेक तहमा समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तका आधारमा जनताको सहभागिताको अधिकार स्थापना गरेको छ ।

यसैगरी स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (लैससास) सम्बन्धी देहायका प्रावधानहरुको व्यवस्था गरेको छ :

क) गाउँपालिका तथा नगरपालिकाको काम, कर्तव्य र अधिकारमा लैससास सम्वन्धी व्यवस्था ।

ख) वडा समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार अर्न्तगत वडामा आर्थिक तथा सामाजिक रुपमाा पछाडि परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्ग भएका व्यक्ति, जेष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्कृत समुदायको अभिलेख राखी सामाजिक र आर्थिक उत्थान सम्बन्धी काम गर्ने, विभिन्न समुदाय बीच सामाजिक सद्भाव र सौहार्दता कायम गर्ने, वालविवाह, बहुविवाह, लैङ्गिक हिंसा, छुवाछुत, दहेज तथा दाइजो, हलिया प्रथा, छाउपडी, कमलरी प्रथा, बालश्रम, मानव

बेचविखन जस्ता सामाजिक कुरीति र अन्धविश्वासको अन्त्य गर्ने, गराउने व्यवस्था ।

ग) स्थानीय तहको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा महिला तथा पिछडिएको वर्गको सहभागितामा जोड, दिंदै योजना छनौटमा बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्ने कार्यकममा जोड दिदै लैससास प्रवर्द्धन गर्ने व्यवस्था ।

यस सन्दर्भमा संविधानद्वारा प्रदत्त हकहरुको कार्यान्वयन गर्न तथा समानुपातिक समावेशीताका आधारमा राज्य संरचनाका सबै अङ्गहरूमा महिला, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, मजदूर, किसान, अपाङ्ग भएका व्यक्ति, पिछडिएका वर्ग र क्षेत्र सबलाई सहभागी गराउन संवैधानिक व्यवस्था गरिएको परिप्रेक्ष्यमा सामाजिक विविधता बीचको असमानता, सामाजिक बञ्चितिकरणका कारण सामाजिक समूहको विकास सूचकहरूमा भएको कमजोर अवस्था र सामाजिक आर्थिक तथा प्रशासनिक क्षेत्रमा रहेको पहुँचको अन्तरलाई न्युन गर्नु आवश्यक देखिन्छ ।

यसरी नै लैससासका मुद्दाहरूलाई संघीय सरकारले नीतिगत तथा कानूनी सुधार गर्दै अग्रता दिइरहेको सन्दर्भमा स्थानीयतहद्वारा सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण मैत्री बनाउन, संवैधानिक एवम् कानूनी प्रावधान पुरा गर्न, राज्यले अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा गरेका प्रतिबद्धता अनुरुप कार्य गर्न एवं स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्था अनुसार स्थानीयतहमा लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरणको व्यवहार गर्दै समाबेशी विकासलाई जोड दिन र स्थानीयतहमा लैससासको विद्यमान अवस्थाको जानकारीका साथै तहगत तथा मुलुकको समग्र समस्या र चुनौतिहरुको पहिचान गर्न एवं यस क्षेत्रका योजना तथा कार्यक्रमहरुको दक्षता र प्रभावकारीताको लेखाजोखा तथा मूल्याङ्कन गरी नीतिगत पृष्ठपोषण लिन "लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण कार्यविधि तयार गरिएको छ ।

प्रस्तावना

नेपालको संविधानको प्रस्तावनामा उल्लेख भएको "सामन्ती, निरंकुश, केन्द्रीकृत र एकात्मक राज्यव्यवस्थाले सृजना गरेका सबै प्रकारका विभेद र उत्पीडनको अन्त्य गर्दै बहुजातीय, बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसाँस्कृतिक तथा भौगोलिक विविधितायुक्त विशेषतालाई आत्मसात

गरी विविधता बीचको एकता, सामाजिक साँस्कृतिको ऐक्यबद्धता, सहिष्णुता र सद्भावनालाई संरक्षण एवं प्रवर्धन गर्दै, वर्गीय, जातीय, क्षेत्रीय, भाषिक, धार्मिक, लैङ्गिक विभेद र सबैप्रकारका जातीय छुवाछूतको अन्त्य गरी आर्थिक समानता, समृद्धि र सामाजिक न्याय सुनिश्चित गर्न समानुपातिक समावेशी र सहभागिता मूलक सिद्धान्तका आधारमा समतामुलक समाजको निर्माण गर्ने संकल्पलाई साकार पार्न गाउँपालिकाको संरचना, नीति निर्माण र सञ्चालन हुने योजना तथा कार्यक्रमलाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणमैत्री बनाउँदै राज्यले व्यक्त गरेका प्रतिबद्धता अनुसार कार्य गर्न संविधानको धारा २१४ र २२१ को उपधारा (१) को अधिकार तथा स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को दफा १०२ को उपदफा (२) र शैलुङ गाउँपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) ऐनको दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी शैलुङ गाउँ पालिकामा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्यान्वयन तथा व्यवहार गर्न बाञ्छनीय भएकाले शैलुङ गाउँपालिकाले यो **लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यविधि, २०७८** पारित गरी लागू गरेको छ ।

१. यस कार्यविधिको नाम **शैलुङ गाउँपालिकाकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यविधि, २०७८** रहनेछ ।

२. परिभाषाः विषय वा प्रसङ्गले अंक अथा नलागेमा यस कार्यविधिमाः

क) "स्थानीय तह वा सरकार" भन्नाले शैलुङ गाँउपालिका सम्झनु पर्छ ।

ख) "गाउँ कार्यपालिका" भन्नाले शैलुङ गाँउकार्य पालिका सम्झनु पर्छ ।

ग) "कार्यक्रम" भन्नाले निश्चित उद्देश्य प्राप्तीका लागि तयार गरिएका आयोजनाहरुको संयोजित रुप सम्झनु पर्छ ।

घ) "योजना" भन्नाले समग्र विकास निर्माण सम्वन्धी कार्यको लागि तयार गरिएका स्थानीय तहको आवधिक विकास योजना, वार्षिक विकास योजना, एकीकृत शहरी विकास योजना, विषयगत गुरुयोजना, रणनीतिक योजना, आदि सम्झनु पर्छ ।

ङ) "सामाजिक समावेशीकरण " भन्नाले अवसर तथा स्रोत साधन उपभोग गर्नबाट वञ्चित भई जोखिममा परेका र स्तरयुक्त आर्थिक,

सामाजिक तथा साँस्कृतिक जीवनयापन गर्नबाट वञ्चित एवं विपन्न तथा सामाजिकरुपमा पछाडि परेका समूहरुलाई राज्यका सबै तहको संरचनामा प्रतिनिधित्व तथा विकास निर्माण र कार्यसम्पादनका प्रक्रियामाा सहभागी गराई उपलब्ध अवसर, श्रोत, साधन तथा आधारभूत अधिकार उपभोग गर्ने कुराको सुनिश्चिततालाई सम्झनु पर्छ । साथै यस शब्दले वञ्चितिकरणमा परेकाहरुको पहिचान, प्रतिनिधित्व, सहभागिता, पहुँच बृद्धि, सशक्तिकरण र आवश्यकता परिपूर्ति गर्ने लगायतका कार्यलाई जनाउँदछ ।

च) "सामाजिक समावेशीकरण सम्पर्क व्यक्ति" गाउँ पालिका कार्यालय वा सरकारका विभिन्न तहहरुमा समावेशी विषय हेर्ने गरी सर्म्पक व्यक्तिको रुपमा तोकिएको कर्मचारीलाई सम्झनु पर्छ ।

छ) "सामाजिक समावेशी बजेट" भन्नाले महिला, विभिन्न जातजाती, क्षेत्र, वर्ग र समुदाय, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकहरुको आवश्यकतालाई सहभागिता मूलक ढंगले सम्बोधन गर्दै समग्र विकास प्रकृयालाई निजहरु प्रति उत्तरदायी बनाउने उद्देश्यले तर्जुमा गर्ने बजेट तथा कार्यक्रमलाई जनाउँछ । सामाजिक समावेशी लक्ष्यलाई केन्द्रमाा राखेर सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी विश्लेषण गरी आर्थिक स्रोतको सुनिश्चित उपलब्धिको समतामुलक वितरण र उपभोग हुने गरी तर्जुमा गरिएका बजेट समेत सम्झनु पर्छ ।

ज) "उपभोक्ता समिति" भन्नाले आयोजनाबाट प्रत्यक्ष लाभ पाउने व्यक्तिहरुले कुनै आयोजना निर्माण, सञ्चालन, व्यवस्थापन र मर्मत सम्भार गर्नको लागि आफूहरु मध्येबाट निश्चित प्रकृया बमोजिम गठन गरेको समिति सम्झनु पर्छ ।

झ) "गैरसरकारी संस्था" भन्नाले प्रचलित कानून वमोजिम स्थापना भएका स्थानीय तहको सभाबाट आफ्नो कार्यक्रम स्वीकृत गराई स्थानीयतहसँग समन्वय गरी कार्य सञ्चालन गर्ने गैर नाफामूलक संस्था सम्झनु पर्छ ।

ञ) "स्थानीयकरण" भन्नाले कुनै पनि विषय वा कार्यक्रमलाई कुनै स्थानीय ठाँउ विशेषको परिस्थिति वा अवस्था अनुसार ढाली त्यसको प्रभावकारी एवं अधिकतम उपयोग गर्ने प्रकृयालाई सम्झनु पर्दछ ।

ट) "वञ्चित समूह" भन्नाले परम्परागत रुपमा लामो समय देखि जातीय, आर्थिक, लैङ्गिक, अपाङ्ग, यौनिक तथा लैङ्गिक अल्पसंख्येक एवम् भौगोलिक कारणले गर्दा पछि परेका महिला, दलित, आदिवासी, जनजाती, मधेसी, मुस्लिम, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक एवम् दुर्गम क्षेत्रमा बसोवास गर्ने जनता सम्झनु पर्दछ ।

ठ) "अल्पसंख्यक" भन्नाले संघीय कानून बमोजिम निर्धारित प्रतिशत भन्दा कम जनसंख्या रहेका जातीय, भाषिक र धार्मिक समूह सम्झनु पर्छ र सो शब्दले आफ्नै जातीय, धार्मिक र भाषिक विशिष्टता भएको, त्यसलाई बचाई राख्ने आकांक्षा रहेका, विभेद र उत्पीडन भोगेका समूह समेतलाई जनाउँछ ।

ड) " सिमान्कृत " भन्नाले राजनीतिक, आर्थिक र सामाजिक रूपले पछाडि परेका, विभेद र उत्पीडन तथा भौगोलिक विकटताको कारणले सेवा सुविधाको उपभोग गर्न नसकेका वा त्यसबाट वञ्चित रहेका संघीय कानून बमोजिमको मानव विकासको स्तर भन्दा न्यून स्थितीमा रहेका समुदाय सम्झनु पर्छ र सो शब्दले अति सिमानकृत र लोपोन्मुख समुदाय समेतलाई जनाउँछ ।

ढ) "लैङ्गिक समता" भन्नाले अवसर र न्यायबाट वञ्चित महिला वा पुरुषलाई थप अवसर दिएर समतामुलक स्थितीको निर्माण गर्न गरिने विशेष प्रयासलाई सम्झनु पर्छ ।

ण) "लैङ्गिक समानता" भन्नाले महिला र पुरुषबीच सबै क्षेत्र र तहमा समान अवसर र समान लाभ हासिल गर्ने अवस्थालाई सम्झनु पर्छ ।

त) "लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण" भन्नाले महिला तथा पुरुष र विभिन्न सामाजिक समूहहरु बीचको असमान शक्ति सम्वन्धहरुलाई पुनः सन्तुलित गर्न तथा हरेक प्रकारका सामाजिक पहिचान भएका व्यक्तिहरुका लागि समान अधिकार, अवसर एवं सम्मान सुनिश्चित गर्नका लागि आवश्यक कदम चाल्नुपर्ने विषयलाई सम्झनु पर्छ ।

थ) "लक्षित समूह" भन्नाले आर्थिक रुपमा विपन्न वर्गका महिला एवम् बालबालिका तथा आर्थिक र सामाजिक रुपमा पिछडिएका वर्गहरू (सबै जातजातिका विपन्न वर्गहरू, ज्येष्ठ नागरिक, दलित, आदिवासी जनजाति, अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरू, मधेसी, मुस्लिम तथा

पिछडावर्ग, नेपाल सरकारले लक्षित समूह भनी तोकेका वर्ग तथा समुदाय सम्झनु पर्छ ।

द) "लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट" भन्नाले स्थानीय योजना तर्जुमा गर्दा समाजमा रहेको विभिन्न जातजाति, क्षेत्र, वर्ग र समुदायका महिला, पुरुष, तेस्रोलिङ्गी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, बालबालिका तथा जेष्ठ नागरिकहरूको आवश्यकतालाई सहभागिता मूलक ढंगले सम्बोधन गर्दै समग्र विकास प्रकृयालाई निजहरू प्रति उत्तरदायी बनाउने उद्देश्यले तर्जुमा गर्ने कार्यक्रम र बजेटलाई जनाउँछ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी लक्ष्यलाई केन्द्रमा राखेर उद्देश्य मूलक, योजनावद्ध, लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी विश्लेषण गरी आर्थिक स्रोतको सुनिश्चिता उपलब्धिको समतामुलक वितरण र उपभोग हुने गरी गर्ने बजेट तर्जुमा प्रकृयालाई सम्झनु पर्छ ।

ध) "लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी परीक्षण " भन्नाले समाजमा रहेको विभिन्न जातजाति, क्षेत्र, वर्ग र समुदायका महिला र पुरुष बीचको भूमिका, सम्बन्ध, स्थान, स्तर, अवसर आदिको विश्लेषणबाट लैङ्गिक समानता तथा समावेशी विकास गर्न तय गरिएको बजेट र कार्यक्रम मार्फत तोकिएको उद्देश्य हासिल भए/नभएको लेखाजोखा र परीक्षण गरी सुधारका उपाय पहिल्याउने औजारलाई सम्झनु पर्छ ।

न) "लैङ्गिक मूलप्रवाहिकरण" भन्नाले कुनै पनि योजनाबद्ध कार्य, नीति नियम, कार्यक्रम कार्यान्वयनको हरेक क्षेत्र तथा तह र तप्कामा महिला तथा पुरुषको समान सहभागिता हुनेगरी समाहित गर्ने प्रकृयालाई सम्झनु पर्छ ।

प) "लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट" भन्नाले लैङ्गिक समानताको लागि बजेटको सुनिश्चिता , बजेटको सबै प्रकृयामा लैङ्गिक मूलप्रवाहिकरण र उपलब्धिको समता मुलक वितरणका साथै उपभोगको लागि लैङ्गिक विश्लेषण सहित योजनाबद्ध रुपमा उद्देश्य मूलक कार्यक्रमहरू तर्जुमा र प्राथमिकीकरण गर्दै कार्यक्रम छनौट गरी लगानी गर्ने पद्धतिलाई जनाउँदछ ।

फ) "सामाजिक वञ्चितीकरणमा परेका समूहहरू" भन्नाले महिला, बालबालिका, दलित, आदिवासी जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, ज्येष्ठ

नागरिक, अपाङ्ग भएका व्यक्तिहरू तथा भौगोलिक रूपले दुर्गम क्षेत्रमा बसेको जनतालाई बुझाउँदछ ।

ब) "लैङ्गिक प्रभाव विश्लेषण" भन्नाले नीति तथा अभ्यासहरुको परीक्षण गरेर कुनै पनि योजना कार्यक्रम तथा आयोजनाबाट महिला एवम् पुरुष कत्तिको लाभान्वित भएका छन् भन्ने अवस्थाको लेखाजोखा गर्ने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।

भ) "सशक्तिकरण" भन्नाले विकासको अवसरहरुबाट वञ्चित, श्रोत र साधनमा पहुँच तथा नियन्त्रणमा पछाडि परेका, असक्त कमजोर वर्गलाई सूचना, पहुँच, क्षमता, र आवाजका हिसाबले सशक्त र सबल बनाउने कार्यलाई सम्झनु पर्दछ ।

३. उद्देश्य

यस कार्यविधिको मुख्य उद्देश्य लैससास अवधारणा अनुसार यसको प्रयोगलाई सरलीकृत रुपमा स्थानीयकरण गरी स्थानीय सरकारले दीगो बनाउन आर्थिक श्रोतको सुनिश्चिता, उपलब्धिको समतामुलक वितरण र उपयोगी बनाउने रहेको छ । यसको विस्तारित उद्देश्यहरु यस प्रकार रहेका छन:

क) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मार्फत स्थानीय सरकारको संस्थागत संरचना र कार्यक्रमहरुमा महिला र सीमान्तकृत समुहहरुलाई समावेश गरी लैङ्गिक समानता र सबै जातजातिको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई लैङ्गिक अन्तरहरुको प्रभावलाई सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक मूलप्रवाहिकरण र सशक्तिकरण गर्दै लैजाने ।

ख) महिला र सीमान्तकृत समुहहरुलाई समावेश गरी उनीहरुको योजनाबद्ध रुपमा व्यक्तिगत र सामुहिक क्षमता अभिबृद्धि गरी स्थानीय तहको विकास प्रकृयामा निर्णायक तथा अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी आर्थिक तथा सामाजिक सशक्तिकरण गर्ने ।

ग) स्थानीय सरकारको सबै कार्यक्रम, योजना र आयोजनाको प्रत्येक चरणमा लैससास दृष्टिकोणबाट अनुगमन तथा मूल्यांकन गर्ने र यसलाई संस्थागत गर्दै लैजाने ।

घ) लैससास परीक्षणको नतिजाको आधारमा समस्या तथा चुनौतिहरुको पहिचान गरी समयमा नै समाधान गर्ने तथा भावी योजना तथा कार्यक्रमको लागि नीतिगत पृष्ठपोषण लिने ।

४. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सम्वन्धी नीति

क) स्थानीय सरकारले सञ्चालन गर्ने सम्पूर्ण क्रियाकलापहरु र विकास योजना तथा कार्यक्रमलाई लैससास दृष्टिकोणबाट संस्थागत गरी योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा लाभको हिस्सेदारीमा महिला र वञ्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समूहको अर्थपूर्ण सहभागिता सुनिश्चित गरी मूलप्रवाहिकरण र सशक्तिकरण गर्दै लगिने र महिला, गरीब तथा बहिस्करणमा परेका समुदायको पहिचान र उनीहरुले भोगेका समस्या र सवालहरुको विश्लेषण तथा लेखाजोखा गरी नीतिगत व्यवस्था, संस्थागत प्रणाली तथा संरचनाहरू, कार्य वातावरण र संस्कृति, योजना, बजेट, पहुँच युक्त अवसर, सेवामुलक कार्य, अनुगमन, मूल्यांकन र अनुसन्धान लगायतको कार्य गर्दै लगिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

ख) लैङ्गिक उत्तरदायी र समावेशी बजेट परीक्षणलाई स्थानीयकरण गरी लक्षित समुदायको वित्तीय श्रोतमा पहुँच अभिबृद्धि गरिनेछ ।

ग) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको मूलप्रवाहीकरणका लागि विकेन्द्रित शासन प्रणाली, कुशल सेवा प्रवाह र संस्थागत संयन्त्रको विकास गरिने ।

घ) विकेन्द्रीकरण, सहभागितात्मक विकास र सामाजिक वहस कै प्रक्रियाबाट लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणका सवालहरूलाई सम्बोधन गरिने ।

ङ) नीतिगत र कानुनी रुपमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई सम्बोधन गरिने ।

च) विकास निर्माण र सेवा प्रवाहमा लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणलाई व्यवहारिक कार्यान्वयन गरिने ।

छ) सामाजिक समावेशिकण प्रवर्द्धनको भूमिकामा रहेको गाउँपालिकाको संयन्त्रलाई क्षमतायुक्त बनाउने ।

ज) सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत स्थानीयतहबाट प्रवाह गरिने सेवाको प्रभावकारिता बढाउने ।

झ) स्वरोजगार, रोजगारी र उद्यमशिलताको एकीकृत कार्यक्रमका माध्यमबाट समाबेशी समुहको आर्थिक सशक्तिकरण गराउने ।

ञ) लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण मार्फत स्थानीय सरकारको संरचना र कार्यक्रमहरुमा महिला, सीमान्तकृत तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरुलाई सम्बोधन गरी लैङ्गिक समानता र सबै जातजातीको अर्थपूर्ण सहभागिता गराई मूलप्रवाहिकरण गर्ने ।

ट) विकासको अवसरबाट वञ्चित, स्रोत र साधनको पहुँच तथा नियन्त्रणमा पछाडि परेका वा पारिएका अशक्त, गरिव, विकासको अवसरबाट वञ्चित वर्गको स्थानीय तहको समग्र शासन प्रणालीमा समावेशी सिद्धान्तको आधारमा अर्थपूर्ण सहभागिता गराई समग्र विकास निर्माण प्रक्रियामा समेत योगदान गर्न सक्ने गरी सक्षम बनाई सशक्तिकरण गर्दै लगिने ।

५. कार्यनीतिहरुः

क) लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणका सन्दर्भमा कानूनमा भएको व्यवस्थालाई व्यवहारिक कार्यान्वयनका लागि आवश्यक नीति, तथा कानून निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

ख) नीति तथा कानूनी प्रावधानका आधारमा लक्षित कार्यक्रम तय गरी गाउँपालिका तहमा लैङ्गिक समानता र महिला तथा किशोरीहरूको सशक्तीकरण गरिने छ ।

ग) बालअधिकारलाई सुनिश्चित गराई बालमैत्री स्थानीय शासनको प्रवर्द्धन निरन्तरता दिइने छ ।

घ) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको लागि आवश्यक नीति नियम तयार गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।

ङ) महिला सशक्तिकरण सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

च) लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई सबै क्षेत्रका नीति तथा कार्यक्रममा मूल प्रवाहिकरण गर्दै लगिने छ ।

छ) महिला, दलित, जनजाति, अपाङ्गता भएका व्यक्ति लगायतको विकास निर्माण प्रक्रियामा सहभागिता प्रवर्द्धन गर्नुका साथै महशुस हुने गरी गाउँपालिकाबाट प्रवाह हुने सेवालाई पहुँचयोग्य बनाइने छ ।

ज) राजनीतिक, आर्थिक तथा सार्वजनिक जीवनका सबै निर्णायक तहमा नेतृत्वका लागि महिलाहरूको प्रभावकारी सहभागिता तथा समान अवसर सुनिश्चित गरिनेछ ।

झ) गाउँपालिकामा निर्माण हुने हरेक सार्वजनिक संरचना लैङ्गिकमैत्री, अपाङ्गतामैत्री, बालमैत्री र ज्येष्ठ नागरिक मैत्री बनाइनेछ ।

ञ) दुर्व्यवहार/बेचविखनको जोखिममा परेका महिलाहरूको सुरक्षा र सुरक्षित बसोबासका लागि आवश्यक प्रबन्ध गरिनेछ ।

ट) आर्थिक, सामाजिक र राजनीतिक गतिविधिहरूमा महिलाहरूको सहभागिता अभिवृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।

ठ) महिला तथा बालबालिका शाखामा आवश्यक जनशक्ति व्यवस्थापन गर्दै लगिनेछ ।

ड) महिला तथा बालबालिका शाखालाई प्रविधि मैत्री बनाइनेछ ।

ढ) महिला तथा बालबालिका शाखाका कर्मचारीहरूको क्षमता विकासका कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गरिने छ ।

ण) गाउँपालिकाको बजेट तर्जुमामा लैङ्गिक उत्तरदायी बजेट तर्जुमालाई प्राथमिकता दिइने छ, यसरी बजेट तर्जुमा पश्चात लैङ्गिक उत्तरदायी बजेटको परीक्षणलाई नियमितता दिईनेछ ।

त) गाउँपालिका अन्तर्गत गठित समितीहरुमा ३३ प्रतिशत सामाजिक समाबेशीकरण सहभागीतालाई सुनिश्चित गरिने छ ।

थ) गाउँपालिका भित्र कर्मचारीहरु नियुक्त गर्दा तेत्तीस प्रतिशत समाबेशी सहभागीतालाई सुनिश्चित गर्दै लगिने छ ।

द) गाउँपालिका र मातहतका कार्यालयहरुमा स्तनपान कक्षको व्यवस्था गर्दै लगिनेछ ।

ध) योजना तर्जुमा प्रक्रियामा सामाजिक समाबेशीतालाई प्राथमिकतामा राखी अनिवार्य सहभागीता सुनिश्चित गरिने छ ।

न) तालिम, अनुशिक्षण लगायतका विधि मार्फत महिला, बालबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक आदिको अधिकार, पहुँच तथा गाउँपालिकाको भूमिका सम्बन्धमा गाउँपालिका अन्तर्गतका इकाई तथा कर्मचारी बीचमा स्पष्टता ल्याइने छ ।

प) गाउँपालिका, गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका संघ संस्था तथा समितिमा विभिन्न पक्षको प्रतिनिधत्वको अवस्था, पूर्वाधारहरूको

पहुँचयोग्यता, सम्बन्धित पक्षले पाउने सेवा प्रतिको अवधारणा आदि मापदण्ड बनाई लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्था लेखाजोखा प्रणालीलाई संस्थागत गरिने छ ।

फ) सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत ज्येष्ठ नागरिक, एकल महिला, अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई प्रदान गर्दै आएको सामाजिक सुरक्षा भत्ता वितरण प्रचलित कानून तथा नीति अनुरुप थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

ब) सामाजिक सुरक्षा सेवा प्राप्त गर्ने व्यक्तिहरूको तथ्यांक थप प्रभावकारी व्यवस्थापन गरिनेछ ।

भ) सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रमको कार्यान्वयनको प्रभावकारी अनुगमनको व्यवस्था मिलाइनेछ ।

म) ज्येष्ठ नागरिक, दिर्घरोगी तथा अपाङ्गता भएका व्यक्तिको सम्मान र सुरक्षाका लागि पारिवारिक संरक्षणमा जोड दिइने छ ।

६. संस्थागत संरचना

माथि उल्लेखित नीति तथा कार्यनीति कार्यान्वयन गर्न गाउँपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई सार्थक बनाउन देहाय अनुसार लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति रहनेछ :

क) उपाध्यक्ष, गाउँपालिका- संयोजक

ख) प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत - सदस्य

ग)संयोजक, सामाजिक विकास समिति सदस्य

ग) कार्यपालिकाले तोकेको कार्यपालिकाको दलित र महिला सदस्य दुई जना सदस्य

घ) टोल विकास /सामुदायिक संस्था /नागरिक सचेतना केन्द्रहरु मध्ये एक जनामहिला सहित दुई जना- सदस्य

ङ) गाउँपालिकामा क्रियाशील सामुदायिक संघ संस्थाहरुमध्येबाट संयोजकले तोकेका कम्तिमा एक जना महिला सहित तीन जना- सदस्य

च) प्रमुख, महिला, बालबालिका र जेष्ठ नागरिक शाखा- सदस्य सचिव

आवश्यकता र औचित्यताको आधारमा सम्बन्धित विषयको विज्ञलाई समितिमा आमन्त्रण गर्न सकिनेछ ।

७. समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार

१. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिको काम कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुने छ :

क) सामाजिक समावेशीकरणलाई गाउँपालिकाको विकास कार्यक्रममा मूलप्रवाहीकरण गर्ने,

ख) सामाजिक समावेशीकरणको कार्यलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न नेतृत्वदायी भूमिका निभाउने,

ग) सामाजिक समावेशीकरण नीति अनुरुप सामाजिक समावेशीकरण कार्यविधि तयार गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने,

घ) नीति कार्यान्वयन गर्न आफ्नो जिम्मेवारी वहन गर्ने र अन्य सरोकारवालाहरुसँग कार्यगत समन्वय कायम गर्ने,

ङ) नीति कार्यान्वयन सम्बन्धी अनुगमन र मूल्यांकन गर्ने गराउने,

च) महिला, बालबालिका तथा वञ्चितिमा परेका समुदायको खण्डिकृत तथ्याङ्क संकलन एवम् विश्लेषण गर्ने र उक्त तथ्याङ्कहरु बिद्युतिय सुचना प्रणालीमा प्रविष्ट गर्ने ।

छ) आवधिक, बार्षिक योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, बजेट बाँडफाट, खर्चको लेखाजोखा, अनुगमन तथा मुल्यांकन प्रणाली सामाजिक समावेशीकरण मैत्री भए नभएको विश्लेषण गर्ने र सामाजिक समावेशीकरणका लागी आवश्यक सुझाव दिने,

ज) सामाजिक समावेशीकरण नीति कार्यान्वयन गर्ने क्रममा आउन सक्ने सम्भावित जोखिमहरुको समाधान गर्न आवश्यक व्यवस्था गर्ने,

२.साधारणतया यस समितीको वैठक चौमासिक रुपमा बस्नेछ । आवश्यकता अनुसार समितिको वैठक जुनसुकै बेला पनि बस्न सक्ने छ ।

८. लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण विधि

सुचक र उपसुचक अनुसार अंकभार दिंदा परियोजनाको चक्र जस्तै: योजना तर्जुमा देखि कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन र प्रभाव सम्मको परिकल्पना गरी अपेक्षित उपलब्धिलाई ध्यानमा राखी विशेषत महिला, दलित र वञ्चितिकरणमा परेका वर्ग तथा समूहहरुको प्रतिनिधित्व हुनेगरी सरोकारवालाहरूको सहभागितामा अकंभार दिन उपयुक्त हुन्छ ।

बजेट तर्जुमा प्रकृयाको सबै चरणहरूमा अन्य पक्षहरूसँगै लैङ्गिकताको, समानता तथा सामाजिक समावेशीको विषयबस्तुलाई केन्द्रियतामा राखेर योजनाबद्ध रुपमा, उद्देश्य मूलक ढङ्गले विश्लेषण सहित लैङ्गिक मूलप्रवाहिकरण र समावेशीको कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु पर्दछ । स्थानीय तहले वार्षिक तथा आवधिक योजना लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बनाई तर्जुमा गर्नु पर्दछ ।

संस्थागत लेखाजोखाको लागि प्रयोग गरिने विधिमा स्थानीय सरकारको नीतिमा लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी उत्तरदायी कार्यक्रम, आन्तरिक संरचना र मानव संसाधन, सम्बन्ध विस्तार तथा नेपाल सरकारका प्रतिवद्धताहरू गरी प्रमुख पाँचवटा शीर्षकहरू भित्र २२ वटा उपशीर्षकहरू राखिएका छन् । ती उपशीर्षकलाई प्रष्ट बनाउनको लागि प्रत्येक उपशीर्षकमा प्रश्नहरू र राखिएका छन् । तिनै प्रश्नहरूको आधारमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूसँग छलफल गर्नुपर्ने हुन्छ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी परीक्षणका सूचकहरु अनुसूची १ मा समावेश गरिएको छ । छलफलको आधारमा उक्त बुदाँमा राम्रो देखिएमा १, मध्यम देखिएमा ०.५ र सुधार गर्नेपर्ने देखिएमा वा सो विषय हुँदै नभएमा ० अंक प्रदान गर्नु पर्दछ । अन्तमा ५ वटा मूल शीर्षकहरू र २० वटा सहायक शिर्षकहरुमा प्रति अंकहरूलाई अनुसूची २ को ढाँचामा जोड गर्नु पर्नेछ । जसबाट आएको प्राप्ताङ्कको आधारमा अनुसूची ३ अनुसारको माकुरीजालोको चित्र (Spider net) र ड्यासबोर्ड बनाई सहभागीहरू माझ प्रस्तुत गर्नु पर्नेछ । सो मा सहभागीहरुबाट आएका सुझाव समेतलाई समेटी लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीको अवस्था अनुसूची ४ र ५ को ढाँचामा प्रस्तुत गर्नुपर्ने छ । सो चित्रले देखाएका राम्रा पक्षहरूलाई निरन्तरता दिंदै, कमजोर पक्षहरूलाई सुधार गर्दै अनुसूची ६ को ढाँचामा अवस्था विश्लेष गरी अनुसूची ७ को ढाँचामा आगामी दिनहरूमा स्थानीय सरकारलाई एक आदर्श र समावेशी सरकारको रुपमा स्थापित गर्न आवश्यकताहरूको पहिचान गरी लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकासको लागि एकीकृत कार्य योजना बनाई अगाडि बढाउन प्रतिवेदन तयार गरी सो लाई आगामि योजनामा समावेश गरी लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको सवाललाई बलियो बनाइने छ ।

९. परीक्षणको प्रकृयाहरू

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण तीन चरणमा विभाजन गरी देहाय अनुसार सम्पन्न गर्न सकिन्छ ।

१) तयारी चरण

क) लैससास कार्यान्वयन समितिको बैठक बस्ने, लैससास परीक्षणको लागि परीक्षणकर्ताहरु तोक्ने, लैससास कार्यशाला गोष्ठी सञ्चालनको लागि मिति, स्थान, समय, अवधि तोक्ने र गाउँपालिकाको हकमा

उपाध्यक्ष वा निज समेत संलग्न कार्यपालिकाको बैठकले तोकेको कार्यपालिकाका सदस्यको संयोजकत्वमा सम्बन्धित विज्ञ वा परीक्षणकर्ता, विषय क्षेत्र हेर्ने शाखाका कर्मचारी र सरोकारवाला समेत रहेको ३ देखि ५ सदस्यीय एउटा कार्यदल बनाउने । यस्तो कार्यदलमा कम्तिमा एकजना महिला र सम्भव भएसम्म दलित/अन्य वाञ्चितिकरणमा परेका समूहहरुको प्रतिनिधित्व हुने गरी समिति बनाउनु पर्नेछ । स्वतन्त्र एवं निष्पक्ष मूल्याँकन नतिजाका लागि लैससास परीक्षण कार्य संघ वा प्रदेशको सम्बन्धित मन्त्रालयको प्रतिनिधिबाट समेत गर्न गराउन सक्नेछ । कार्यदलले स्थानीय सरकारको दस्तावेजहरू (जस्तै वार्षिक योजना, आवधिक योजना, वार्षिक प्रतिवेदन, आर्थिक प्रतिवेदन, विषय क्षेत्रगत प्रतिवेदन, चौमासीक वार्षिक समीक्षाको प्रतिवेदन, विकास वुलेटिन, प्रोफाइल, विभिन्न समयमा भएका निर्णयहरू, आदिको लैससासको दृष्टिकोणबाट विश्लेशण र पुनरावलोकन गर्ने र प्रारम्भिक प्रतिवेदन तयार गर्ने ।

ख) कार्यशाला गोष्ठीको लागि चाहिने सामाग्रीहरूको व्यवस्था गर्ने ।

२) कार्यान्वयन चरण

क) सम्पूर्ण कर्मचारी र सम्बन्धित स्थानीय तहको कार्यसमितिको पदाधिकारीहरू समेत लैससास परीक्षण बैठकमा समावेश गराउने तथा सम्भव भएसम्म कार्यलयमा भएका सबै महिला कर्मचारी अन्य सिमान्तकृत वर्गका कर्मचारीहरु अनिवार्य रुपमा उपस्थित हुनुपर्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्दछ ।

ख) लैससास परीक्षण कार्य स्थानीय तहको नितान्त स्वा-लेखाजोखा कार्यक्रम भएको हुनाले यस विषयमा सहजीकरण गर्ने सीप भएको विज्ञ वा त्यस्तो विज्ञ रहेको संस्थाले सहजीकरण गर्न सक्दछ ।

ग) लैससास परीक्षण कार्यको सहजीकरण गर्न स्थानीय सरकारले आवश्यक ठानेमा वाह्य स्रोत व्यक्ति पनि लिन सक्दछ ।

घ) पदाधिकारीहरू र कर्मचारीहरूको सहभागिताद्वारा सर्वप्रथम प्रत्येक विषय क्षेत्रको सबल पक्ष, कमजोर पक्ष, अवसर र चुनौती (लैससास सम्बन्धित आन्तरिक र वाह्य वातावरणीय पक्षहरु) को सामुहिक आँकलन गर्ने र त्यसपछि लेखाजोखाको ढाँचा अनुसूचीं १ अनुसारको प्रश्नावलीहरुमा छलफल गरी अंक दिनु पर्दछ । आवश्यक परेमा विषय वस्तुको सम्वेदनशीलता हेरेर सहजकर्ताले केही अभ्यासहरु आवश्यकता अनुसार महिला र पुरुष/दलित वा अन्य सिमान्कृत

वर्गहरुसँग छुट्टै पनि छलफल गरी जानकारी लिन सकिन्छ । साथै यस्तो सूचना वा जानकारी लिँदा त्यस्ता लक्षित व्यक्ति, वर्ग वा समूहसँग एक्ला एक्लै वा समुहगतरुपमा छलफल गर्नेपर्ने पनि हुन सक्छ ।

ङ) प्रत्येक प्रश्नावलीमा पाएको अंकको आधारमा स्थानीय तहको लैससासको वर्तमान अवस्था माकुरे जालोमा चित्रण गर्नुपर्नेछ ।

च) प्राप्ताङ्कको आधारमा सबल पक्ष र सुधार गर्नेपर्ने पक्षहरू पहिचान गरीन्छ । पूर्णाङ्क प्राप्त गर्ने सूचकलाई सबल पक्षमा र त्यसभन्दा कम अंक प्राप्त गर्ने सूचकलाई सुधार गर्नुपर्ने पक्षमा राख्नु पर्दछ ।

छ) पहिचान गरिएका सुधार गर्नु पर्ने पक्षहरूलाई समाधान गर्ने हिसाबले कार्ययोजना तयार गरी सो कार्यान्वयन गर्न वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश गर्नु पर्दछ । यस कार्ययोजना कार्यान्वयनको स्थानीय सरकारले नियमित वार्षिक रुपमा अनुगमन गरी सुधार भएका पक्षहरूलाई माकुरीजालोमा थप्दै उपलब्धीहरूलाई आंकलन गर्नु पर्दछ । कार्ययोजना कार्यान्वयनको विषय स्थानीय सरकारको कार्यसम्पादन सुचकमा समावेश गरी प्रगति मापनको साथै बाँकी रहेको सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरूलाई पुनः कार्य योजना बनाई निरन्तर रुपमा कार्यान्वयन गर्नु पर्दछ ।

३) प्रतिवेदन चरण

लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण कार्यविधिमा उल्लेख भएको लैससास परीक्षणको परिच्छेदमा उल्लेख भएको प्रगति प्रतिवेदनको ढाँचामा प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्नेछ । लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण परीक्षण गर्दा सहभागीहरू बीच भएको छलफलबाट आएको निचोडलाई प्रतिवेदनको प्रमुख प्राप्तिको खण्डमा उल्लेख गर्नुपर्नेछ । लैससास परीक्षण गर्दा स्थानीय सरकारले गत आ.व. मा सम्पन्न गरेको कार्यक्रमको परीक्षण चालु आ.व. को पहिलो चौमासिक भित्रमा सम्पन्न गरी प्रतिवेदन तयार गर्नुपर्दछ । प्रतिवेदनको ढाँचा अनुसूची ८ मा समावेश गरिएको छ ।

१०. प्रतिवेदनको कार्यान्वयन र जिम्मेवारीः

लैससास परीक्षण प्रतिवेदन प्राप्त भएपछि यसलाई कार्यपालिकाको बैठकमा छलफलको लागि प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ र सम्भव भएका विषय चालु आर्थिक वर्षमा नै र बजेट नीति तथा कार्यक्रममा समावेश गर्नेपर्ने विषयहरू आगामी आर्थिक वर्षको नीति तथा कार्यक्रम र बजेटमा समावेश गर्नु गराउनु पर्नेछ

। शाखागतरुपमा लैससास परीक्षणको विषय सामाजिक विकास शाखाको कार्य जिम्मोवारीमा समावेश गर्नु पर्नेछ ।

११. कार्यविधिको पुनरावलोकन तथा सुधारः

यस कार्यविधि बमोजिमको नीति कार्यान्वयनको प्रभावकारिता, उपयुक्तता र उपादेयताको मूल्यांकन गरी नीतिमा समसामयिक पुनरावलोकन तथा सुधार गर्ने अधिकार गाउँकार्यपालिकालाई रहने छ । सामान्यतया पाँच वर्ष पछि यस कार्यविधि बमोजिमको नीतिमा पुनरावलोकन गरिने छ ।

१२. खारेजी र बचाउ

यस अघि भए गरेका सामाजिक समावेशीकरण सम्बन्धी सम्पूर्ण काम कारबाही यसै कार्यविधि बमोजिम भएको मानिने छ ।

अनुसूची १

लैङ्गिक समानता र सामाजिक समावेशीकरणको मूल्याङ्कनका सुचक र मापनको अवास्थाहरु

नोटः मूल्याङ्कन गर्दा राम्रो अवास्थालाई १ अंक, मध्यम अवास्थालाई ०.५ अंक र अति कमजोर अवस्थालाई ० अंक दिनुपर्नेछ । तल दिएको तालिकामा प्रत्येक सुचकमा '१', '०.५', र '०' अंक पाउने अवस्था र सो को प्रमाणीकरणको आधार राखिएको छ । यी सुचकमा गर्ने मूल्याङ्कन सामुहिक मूल्याङ्कन हो । समूहमा पहिला सुचकमा छलफल गरी सोको अवस्थाबारे सहमतिमा अंक प्रदान गर्नु पर्नेछ ।

	मूल विषय	सहायक विषय		सुचक नं	सुचक		प्राप्ताङ्क	१ अंक आउने अवस्था	०.५ अंक आउने अवस्था	० अंक आउने अवस्था	प्रमाणिकरणको आधार

	नीति, कानुन, योजना २०	नीति र कानुनमा समावेशिता/सहभागिता		१.१.१	स्थानीय तहको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्यदिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदाको विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागिता मूलक हुने गरे/नगरेको	१ - १		स्थानीय तहको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्य दिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण , पूर्व दस्तावेजको समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदा को विषयवस्तु र शब्द चयन समावेशी र सहभागतता मूलक हुने गरेको	स्थानीय तहको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने कार्य दिशामा लैससासको दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेजको समीक्षा, मस्यौदा को विषयवस्तु र शब्द चयन आँसिक रुपमा मात्र समावेशी र सहभागिता मूलक हुने गरेको ।	स्थानीय तहको नीति तथा कानुनको मस्यौदा तयार गर्ने कायदिशामा लैससास को दृष्टिले सम्पादन गर्ने गरी कार्यटोली निर्माण, पूर्व दस्तावेज को समीक्षा गर्दा लैससास दृष्टिकोणले भएको, मस्यौदा को	स्थानीय तहले स्वीकृत गरेका नीति तथा कानुनी दस्तावेजहरु र स्वीकृतिको लागि प्रस्तुत गरेको मस्यौदा नीति तथा कानुनी दस्तावेजहरु । यस सम्बन्धी निर्णय फाइलहरु ।

										विषयवस्तु र समावेशी शब्द चयन र सहभागिता मूलक हुने नगरेको ।	

				१.१.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति, कानुन, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरे/ नगरेको			स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति, कानुन, योजना जारी गर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएको बारे लेखाजोखा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति, कानुन, योजना जारीगर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएका बारे आंशिक रुपमा मात्र लेखाजोखा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति, कानुन, योजना जारीगर्नु भन्दा अगाडि लैससासको दृष्टिले उपयुक्त भए नभएकाबारे लेखाजोखा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो नीति, कानुन, योजना को दस्तबेजहरू र लेखाजोखा सम्पन्न भएको प्रमाणित गर्ने कागजातहरु तथा निर्णय फाइलहरु ।

				१.१.३	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरु समावेश भए/नभएको			स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरु समावेश भएको ।	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी विकास (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्बन्धी विषयहरु आंशिक रुपमा मात्र समावेश भएको ।	स्थानीय सरकारको नीति र योजनामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण (स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजनामा भएका नीतिहरू) सम्वन्धित विषयहरु समावेश नभएको ।	स्थानीय सरकारका स्थानीय कानुन, नीति, आवधिक र वार्षिक योजना सम्बन्धी दस्तावेजहरू ।

				१.१.४	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको सम विकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीतिहरु छन्/ छैनन् (स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा खास व्यवस्था गरिएको वा नगरिएको)			स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको र यस्तो नीति स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश गरिएको ।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति भएको तर स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समावेश नगरिएको ।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरणर लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने सम्बन्धी अलग्गै नीति नभएको र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकामा समेत खास व्यवस्था नगरिएको ।	स्थानीय सरकारको महिला र पुरुषको समविकास तथा सामाजिक समावेशीकरण र लैङ्गिक परीक्षण तथा सामाजिक विभेद अन्त्य गर्ने नीति दस्तावेज र स्थानीय ऐन, कानुन, कार्यविधि, निर्देशिकाहरू ।

५				१.१.५	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा वञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान व्यवस्था गरिएको छ । छैन् ?			स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम, तथा कार्यविधिमा महिला तथा वञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्न पर्याप्त प्रावधान राखिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम,तथा कार्यविधिमा महिला तथा वञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्ने खालको केही प्रावधान मात्र समावेश गरिएको ।	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएकाऐन, नियम,तथा कार्यविधिमामहिला तथा वञ्चितिमा परेको समुदाय अर्थात लक्षित वर्गमा हुने सबै प्रकारका विभेदजन्य कार्यहरु रोक्न कुनै प्रावधान नराखिएको	स्थानीय तहले कार्यान्वयनमा ल्याएका ऐन, नियम,तथा कार्यविधिहरूर तिनैको लैससास दृष्टिले विश्लेषण गरिएको दस्तावेज ।

६				१.१.६	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीयस्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाए । नमिलाएको ?			संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाएको र सोही अनुरूप कार्यान्वयन हुने गरेको ।	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध मिलाएको तर कार्यान्वयन नभएको	संघीय कानुनले व्यवस्था गरे बमोजिम स्थानीय स्तरमा महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने हिँसा र विभेद उपर सुनुवाई हुने प्रबन्ध नमिलाएको ।	महिला तथा वञ्चितीमा परेको समुदाय माथि हुने विभेद उपर सुनुवाई भएका प्रमाणित कागजात हरू र महिला तथा वञ्चितीमा परेका समुदायहरुको स्वयम भनाईहरु को दस्तावेज

७				१.१.७	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको (समुदायको प्रचलन विभेदकारी भए नभएको) ?			महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने प्रावधान रहेको ।	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने केही प्रावधानमात्र रहेको ।	महिला र पुरूषमा श्रमको ज्यालामा विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	र पुरूषमा श्रमको ज्याला भुक्तानी दस्तावेज (समुदायको प्रचलन विभेदकारी भए नभएको)
८				१.१.८	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधान रहे । नरहेको ?			स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने प्रावधानहरु रहेको ।	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदार तथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने केही प्रावधान रहेको ।	स्थानीय तहको नीतिमा रैथाने र आप्रवासी कामदारतथा श्रमजीवी उपर हुने विभेद रोक्ने कुनै प्रावधान नरहेको ।	स्थानीय तहको श्रम नीति दस्तावेज र यसको समीक्षा प्रतिवेदन ।

९		योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन	८	१.२.१	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको छ । छैन् ?			आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि आँसिक रुपमा मात्र नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य समावेश गरिएको ।	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिक तथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धीलक्ष्य समावेश नगरिएको	आवधिक योजना र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रममा लैङ्गिकतथा समावेशी विकासको लागि नीति, रणनीति, कार्यक्रम र मापनयोग्य उपलब्धी लक्ष्य विाश्लेषण दस्तावेज

१०				१.२.२	गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला , बालबालिका, तथा वञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवास्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्नेगरी कूलपूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरे । नगरेको ?	९-१		गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला, बालबालिका, तथा वञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवास्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुग्ने गरी कूलपूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिकाको स्रोत स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला , बालबालिका तथा वञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवस्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहमध्ये केहीको लागि मात्र प्रत्यक्ष्य फाइदा पुर्ग्ने गरी कूलपूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने गरेको ।	गाउँपालिकाको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले बजेट सीमा निर्धारण गर्दा महिला , बालबालिका ,तथा वञ्चितीकरणमा परेको समूहको लागि वा प्रत्यक्ष्य फाइदा पुर्ग्ने गरी कूलपूँजीगत बजेटको निश्चित प्रतिशत छुट्याउने नगरेको ।	गाउँपालिकाको स्रोत महिला , बालबालिका, तथा वञ्चितीकरणमा परेको समूहको अवास्था विश्लेषणको आधारमा सो समूहको स्रोत अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समितिले निर्धारण गरेको बजेट सीमा ।

११				१.२.३	स्थानीय सरकारको योजना सूची लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेको योजना प्राथमिकीकरण मा पर्ने गरे । नगरेको (योजना तर्जुमा गर्दा गाउँ, वस्तीस्तरबाट आएका योजना कार्यक्रमहरुलाई समेटे नसमेटेको परीक्षण) ?	०-१		स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहहरूको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेको योजना प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, स्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा केही मात्र लक्षित समूहको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने र उनीहरुले छनौट गरेको केही योजनामात्र प्राथमिकीकरणमा पर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गाउँ, वस्तीस्तरबाट योजना सूची संकलन गर्दा लक्षित समूहको सक्रीय सहभागितामा तयार हुने नगरेको र उनीहरुले माग गरेको योजनाले सामान्यतया प्राथमिकता नपाउने गरेको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा भएका सहभागीहरू को सूची, फोटो र वडास्तरबाट छनौट भएका योजनाको सूची र लक्षित समूहले छनौट गरेको कार्यक्रमको सूची ।

१२		बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन		१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरण मा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषयमा छलफल भए । नभएका ?	०-१		योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषयमा छलफल भएको ।	योजनातर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिकआवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिकर रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषयमा छलफल नभएका ।	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमा योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषय समावेश भएको प्रमाण ।

१२		बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन		१.२.४	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषयमा छलफल भए । नभएका ?	०-१		योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषयमा छलफल भएको ।	योजनातर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिकआवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषयमा सामान्य छलफल भएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिकर रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषयमा छलफल नभएका ।	बजेट तर्जुमा मार्गदर्शनको प्रति र यसमा योजना तर्जुमा गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेका समूहहरूको व्यावहारिक र रणनीतिक आवश्यकता पहिचान र परिपूति गर्ने विषय समावेश भएको प्रमाण ।

१३				१.२.५	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवास्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तय गर्ने गरिएका । नगरिएको (तयारी प्रतिवेदन) ?	०-१		योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवास्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रमतय गर्ने गरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवस्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसार केही कार्यक्रम तय हुने गरेको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवास्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रमतय गर्ने नगरिएको ।	योजना तर्जुमा गर्दा महिला र पुरुष एवं लक्षित समुहहरूको छुट्टा छुट्टै अवास्था विश्लेषणको आधारमा आवश्यकता पहिचान गरी सो अनुसारको कार्यक्रम तयारी प्रतिवेदन

१४				१.२.६	स्थानीय सरकारले दिगो विकासका लक्ष्यहरू विशेष गरेर लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरे । नगरेको ?			स्थानीय सरकारले दिगो विकासका लक्ष्यहरू मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसारको बजेट विनियोजन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले दिगो विकासका लक्ष्यहरू मध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण गरी सो अनुसार केही कार्यक्रमहरूमा बजेट विनियोजन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले दिगो विकासका लक्ष्यहरूमध्ये लक्ष्य ५ लैङ्गिक समानता प्राप्त गर्ने विषयलाई स्थानीयकरण नगरेको बजेट विनियोजन पनि गर्ने नगरेको	स्थानीय सरकारले दिगो विकासका लक्ष्यहरू स्थानीयकरण गरेको दस्तावेज र सोलाई प्राप्त गर्ने कार्यक्रमहरू बजेट विनियोजन दस्तावेज
१५				१.२.७	स्थानीय तहको योजना महिला, बालबालिका तथा पिछाडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुर्ग्ने गरी बने । नबनेको			स्थानीय तहको योजनाले महिला , बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बनेको	स्थानीय तहको योजनाले महिला , बालबालिका तथा पिछडिएको वर्ग, क्षेत्र र समुदायलाई सिमित रुपमा प्रत्यक्ष लाभ र केही अप्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी बनेको	स्थानीय तहको योजनाले महिला , बालबालिका तथा पिछडिएका वर्ग,क्षेत्रर समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ पुग्नेगरी नबनेको	स्थानीय तहको योजना दस्तावेज

१६			४	१.२.५	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भए । नभएका र मुख्य कार्यकोरी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिए । नदिएको			स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता भएको, मुख्य कार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिला हरूको सहभागिता गर्ने र मुख्य कार्यकोरी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी दिने नीति लिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समितिहरुमा लक्षित समुहका प्रतिनिधि सहित कम्तिमा ४०% महिलाहरूको सहभागिता नभएको, मुख्यकार्यकारी पदमध्ये कुनै एकमा जिम्मेवारी पनि नदिएको	स्थानीय सरकारका उपभोक्ता समिति व्यवस्थापन सम्वान्धी कानुनको प्रावधानहरू र केही योजनाको नमुना अवलोकन

१७				१.३.१	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला , बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतको सबै जातजाति र विापन्नवर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएका । नगरिएको ?	०-१		बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतको सबै जातजाति र विपन्नवर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतको सबै जातजाति र विपन्नवर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने गरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्नु भन्दा अघि समुदायका महिला, बालबालिका अपाङ्ग जनजाति, मधेशी, मुस्लिम, पिछडावर्ग र दलित लगायतको सबै जातजाति र विपन्नवर्गका समूहहरूसँग बसेर समस्या केलाउने (विश्लेषण) गर्ने नगरिएको	बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा अघि समुदायका सरोकारवालाहरू स गको छलफल र परामर्श तथा विपन्नता स्तरीकरण सम्बन्धी आवधिक दस्तावेज

१८				१.३.२	स्थानीय सरकारको क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गरिएको । नगरिएको ?	०-१		स्थानीय सरकारको क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवंपरीक्षण नियमित रुपमा गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरिएको	स्थानीय सरकारको क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न कहिले काहीँ बजेटको व्यवस्था हुने गरेको	स्थानीय सरकारका क्षमता विकास योजनामा लैङ्गिक उत्तरदायी तथा सामाजिक समावेशी बजेट निर्माण एवं परीक्षण गर्न बजेटको व्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजनर लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु

१९				१.३.३	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरिएका । नगरिएको ?	० - १		परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि पर्याप्त बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश गरेको	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि बजेट तथा कार्यक्रम वार्षिक योजनामा समावेश भएपनि पर्याप्त नभएको	परीक्षण पश्चात लैङ्गिक तथा समावेशी विषयमा सुधार गर्न क्षमता विकास कार्ययोजना कार्यान्वयनको लागि बजेट व्यवस्था हुने नगरेको	स्थानीय सरकारको बजेट विनियोजन र लैससास परीक्षण दस्तावेजहरु

२०				१.३.४	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयमा खर्च गरिएका । नगरिएको ? (बजेट तथा कार्यक्रमबीच भिडान)	०-१		स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि निश्चित प्रतिशत बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा समयैमा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि कहिले काहीँ बजेट विनियोजन गरी उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारको बजेट तथा कार्यक्रममा लक्षित समूहहरूको लागि बजेट विनियोजन तथा उनीहरूको हितका कार्यक्रममा खर्च गर्ने नगरिएको ।	बजेटतथा कार्यक्रमबीच भिडान नतिजा निकाल्ने, बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेज ।

२१	संस्थागत व्यवस्था २०	कर्मचारी पदाधिकारी प्रतिनिधित्व	४	२.१.१	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी । पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको छ।छैन् ?	०-१		स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था ।	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत प्रतिनिधित्व रहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा (कर्मचारी।पदाधिकारी) महिलाहरूको समानरुपमा (५०।५० प्रतिशत) प्रतिनिधित्व नभए पनि कम्तिमा ३३ प्रतिशत पनिप्रतिनिधित्व नरहेको अवस्था	स्थानीय सरकारको निर्णायक तहमा रहेको (कर्मचारी।पदाधिकारी) को नामावली ।

२२				२.१.२	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति,वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेश समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुन सक्ने रणनीति लिइएको छ । छैन् ?	०-१		स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति,वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेश समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति,वर्ग, लिङ्ग र समुदाय मध्येबाट केही समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको सिमित समावेशी प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको अवस्था ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरूको पदपर्तिको निर्णय गर्दा सबै जातजाति,वर्ग, लिङ्ग र समुदायका बीच समावेशीकरण हुने गरी कर्मचारीहरूको समावेशसमानुपातिक प्रतिनिधित्व हुनसक्ने रणनीति लिइएको छैन् ।	स्थानीय सरकारका कर्मचारीहरू को पदपर्तिको सम्बन्धी नीति, कानुन र अभ्यास सम्बन्धी दस्तावेज ।

२३				२.१.३	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा , संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत दिंने गरेको । नगरेको ?	०-१		स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेको कार्यटोली वा शाखा मार्फत सेवा दिंने गरेको ।	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको जनप्रतिनिधि समावेश गरेको कार्यटोली मार्फत दिंने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेमहिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवाप्रदानगर्दा सम्बन्धित समुदायको भाषा, संस्कृति र रहन सहन बुझेको कर्मचारी वा जनप्रतिनिधि समेत समावेश गरेर सेवा दिंने नगरेको	स्थानीय सरकारले महिला तथा विशेष समुदायलाई विशेष सेवा प्रदान गर्ने रणनीति तथा कार्यनीति र सेवाप्रवाह दस्तावेज ।

२४				२.१.४	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकरात्मक विभेदको नीति लिएको । नलिएको	०-१		जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकरात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुन क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर हुनेगरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई समेत सेवा प्राप्त हुनेगरी सकरात्मक विभेदको नीति लिएको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई कुनै क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्दा सबैलाई समान अवसर पाइने गरी र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्रभाग प्राप्त हुनेगरी सकरात्मक विभेदको नीति नरहेको ।	जनप्रतिनिधिहरू तथा कर्मचारीहरूलाई क्षमता अभिबृद्धिको अवसर प्रदान गर्ने सकरात्मक विभेदको नीति तथा रणनीति दस्तावेज ।

२५		कार्यप्रणाली समावेशी	४	२.२.१	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चितकार्यनीति छ । छैन् ?	०-१		महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति रहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति भएपनि कार्यान्वयनमा नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण बढाउनको लागि स्थानीय तहको निश्चित कार्यनीति नरहेको ।	महिला र पुरुषबीचको असमानता हटाउन तथा सामाजिक समावेशीकरण । बढाउनको कार्यनीति दस्तावेज ।

२६				२.२.२	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था छ्छैन् ? (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित गरिएका । (नगरिएको)	०-१		स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था कार्यशर्त र जिम्मेवारी किटान सहित रहेको)तर कार्यान्वयनमा नरहेको	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको व्यवस्था रहेको (लैङ्गिक विकास डेस्क वा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समिति वा यस्तै कुनै संरचनाको व्यवस्था नगरिएको ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र लैङ्गिक विकास हेर्ने इकाईको कार्य निर्देशर्त र जिम्मेवारी किटान दस्तावेज

२७				२.२.३	स्थानीय सरकारबाट कार्यलयमा हुन सक्ने कुनै पनि प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिँसा नियन्त्रनको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको छ । छैन् ?	०-१		स्थानीय सरकारबाट कार्यलयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिँसा नियन्त्रणको लागि आचार संहिता बनाएर लागु गरिएको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यलयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिँसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता रहेको तर कार्यान्वयन नभएका ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यलयमा हुन सक्ने दुर्व्यवहार, भेदभाव र महिला हिँसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता केही पनि नरहेको ।	स्थानीय सरकारबाट कार्यलयमा हुन सक्ने सबै प्रकारको दुर्व्यवहार, भेदभाव महिला हिँसा नियन्त्रण सम्बन्धी आचार संहिता दस्तावेज । निर्णय पुस्तिका ।

२८				२.२.४	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिम महिला , बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता भए नभएको र यस समितिले वडातहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन गरे नगरेको	०-१		योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेको र यस समितिले वडातहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत गरेको	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेज तयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता रहेतापनि यस समितिले वडातहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन नगरेको	योजना तर्जुमा समितिलाई सुझाव दिने दस्तावेजतयार गर्दा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिमा महिला, बालबालिका तथा अन्य सबै लक्षित समुदायको सक्रिय सहभागिता नरहेको र यस समितिले वडातहमा योजना सम्बन्धी छलफल समावेशी भए नभएको अनुगमन समेत नगरेको	योजना तर्जुमा समितिलाई र लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण कार्यान्वयन समितिले सुझाव दिएको दस्तावेज, बैठकको उपस्थितीतथा निर्णय पुस्तिको र वडास्तरमा गरेको अनुगमन प्रतिवेदन ।

२९		समिति, उपसमिति र कार्यदलमा प्रतिनिधित्व	४	२.३.१	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहे । नरहेको ?	०-१		स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट महिला र पुरुषको समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा केहीको मात्र प्रतिनिधित्व हने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था रहेपनि व्यवहारमा केहीकोमात्र प्रतिनिधित्व हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाट समावेशी र समानुपातिक प्रतिनिधित्व हुने व्यवस्था नरहेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायबाटसमावेशी प्रतिनिधित्व भएको उपस्थितीतथा निर्णय पुस्तिका ।

३०				२.३.२	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणम स्वास्थ ढंगले भागलिन पाए । नपाएको ?			स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वास्थ ढंगले भागलिन पाएको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफलमा भागलिन पाए पनि निर्णय निर्माणमा भूमिका खेल्न नसकेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूमा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका प्रतिनिधिहरूले छलफल तथा निर्णय निर्माणमा स्वास्थ ढंगले भागलिन नपाएको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूको छलफल सहभागिताको उपस्थिति र निर्णय पुस्तिकाको प्रति ।

३१				२.३.३	स्थानीय तहमा सञ्चालीत कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषणसहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरे नगरेको ?	०-१		स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषणसहित नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषणनगरी नीतिगत र कार्यगत सुझाव दिने गरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालन कार्यक्रमहरूको अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी विश्लेषण र सुझाव के केहीपनि दिने नगरेको ।	स्थानीय तहमा सञ्चालित कार्यक्रमहरू को अनुगमन र समीक्षा सम्बन्धी कार्यमा स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले दिएका सुझावहरु ।

३२				२.३.४	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायका हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने गरे नगरेको ?	०-१		स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको प्राय: कार्यान्वयन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन कहिले काहीँ मात्र हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरुको कार्यान्वयन हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले गठन गर्ने समिति, उपसमिति र कार्यदलहरूले महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको हितहुने गरी दिइएका नीतिगत र कार्यगत सुझावहरु र कार्यान्वयन समीक्षा

३३		वित्त व्यवस्थापन प्रणालीमा समावेशीता	४	२.४.१	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सिप विकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्त विषयमा स्रोत व्यवस्थापनको लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गरिएको । नगरिएको ?	०-१		स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिकहिँसा बिरूद्ध, महिला सिपविकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनको लागि वार्षिक आर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना भएको ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सिपविकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनको लागि वार्षिकआर्थिक ऐनमा उल्लेखगरी छुट्टै कोष स्थापना गर्ने निर्णय भएको तर कार्यान्वयन नभएका ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सिपविकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनको लागि छुट्टै कोष स्थापना नभएका ।	स्थानीय तहमा महिला विकास, लैङ्गिक हिँसा बिरूद्ध, महिला सिपविकास, नेतृत्व विकास तथा क्षमता अभिबृद्धि जस्ता विषयमा स्रोत व्यवस्थापनको लागि छुट्टै कोष स्थापना सम्बन्धी दस्तावेज ।

३४				२.४.२	के आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको छ ? उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको छ ?	०-१		आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था भएको तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा गरिएको ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूकोविकासर सशक्तिकरणको लागिबजेटको व्यवस्था भएको तर उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा भने नभएका ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकास र सशक्तिकरणको लागि बजेटको व्यवस्था तथा उनीहरूको आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम तर्जुमा नभएका ।	आदिवासी जनजाति, दलित अन्य लक्षित समुहका महिलाहरूको विकासर सशक्तिकरण को लागि बजेट तथा कार्यक्रम दस्तावेजहरु ।

३५				२.४.३	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि बजेटको व्यवस्था भएको छ ? सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको छ ?	०-१		स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि बजेटको व्यवस्था भएको तथा सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान गरिएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यकमानवीय श्रोतहरु लागि बजेटको व्यवस्था भएको तर सो अनुसार कार्यक्रम पहिचान नगरिएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको विकासको र आवश्यक मानवीय श्रोतहरु लागि बजेट तथा कार्यक्रम प्रबन्ध नै नभएको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक डेस्कको व्यवस्था तथा सोको लागि आवश्यक जनशक्ति बजेट तथा कार्यक्रमको व्यवस्था भएको दस्तावेज ।

३६				२.४.४	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे । नगरेको र कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने वा नदिने गरेको ।	०-१		स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गर्ने गरेको र कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था गरे पनि कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशीक्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना दिने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन गर्न बजेटको व्यवस्था नगरेको र कम्युटरकृत लेखा प्रणालीले समावेशी क्षेत्रमा भएको बजेट तथा खर्च सम्बन्धी सूचना पनि नदिने गरेको ।	स्थानीय सरकारले समावेशी सूचना प्रणाली व्यवस्थापन बजेट विनियोजन गरेको दस्तावेज र सूचना प्रणाली र यसबाट प्रवाहित सूचनाहरू ।

३७		तथ्याङ्क सङ्कलन तथा व्यवस्थापन	४	२.५.१	के स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको समुदायस्तरको आधारभूत खण्डिकृत सूचना । तथ्याङ्क संकलन तथा आध्यावधिक गर्ने गरेको छ ? (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिती आदि) (गाऊँ।नगर प्रोफाइल)	०-१		स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको समुदायस्तरको (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिती आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना । तथ्याङ्क संकलन गर्ने गरेको र खण्डिकृत तथ्याङ्को समय समयमा आध्यावधिक गर्ने गरेको छ ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको समुदायस्तरको (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिक स्थिती आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना ।तथ्याङ्को संकलन गरेको तर खण्डिकृत तथ्याङ्को आध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको समुदायस्तरको (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिकस्थिती आदि) समावेश भएको आधारभूत खण्डिकृत सूचना । तथ्याङ्क संकलन पनि नगरेको ।	महिला , पुरुष, बालबालिका , सबै जातजातिका (लिङ्ग, उमेर, जात, र आर्थिकस्थिती आदि) खण्डिकृत तथ्याङ्क सहितको गाऊँ । नगर प्रोफाइल ।

३८				२.५.२	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको समुदायस्तरको आधारभूत सूचना । तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टा छुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरको । नगरेको (गाऊँ ।नगर प्रोफाइल)	०-१		स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको समुदायस्तरको आधारभूत सूचना । तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरी छुट्टा छुट्टै नक्साङ्कन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको समुदायस्तरको आधारभूत सूचना । तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचान गरेको तर छुट्टा छुट्टै नक्साङ्कन नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको समुदायस्तरको आधारभूत सूचना । तथ्याङ्क संकलन गर्दा बेरोजगार तथा गरीबको पहिचाननै नभएकोले छुट्टा छुट्टै नक्साङ्कन गर्ने नगरेको	स्थानीय स्तरको समुदायस्तर का आधारभूत सूचना । तथ्याङ्क र नक्साङ्कन सहितको गाऊँ । नगर प्रोफाइल ।
३९				२.५.३	के स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्क्ष्यव चित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको छ ?	०-१		स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्क्ष्यव चित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्क्ष्यव चित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो पार्क्ष्यव चित्रमा आधारित खण्डीकृत तथ्याङ्क र सूचनालाई आधार मानि स्थानीय विकास योजना तर्जुमा गर्ने नगरेको ।	स्थानीय पार्क्ष्यव चित्र र खण्डीकृ तथ्यांक तथा सूचनाको वितरण र स्थानीय विकास योजना तर्जुमा दस्तावेज ।

४०				२.५.४	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क आध्यावधिक गर्ने गरेको । नगरेको ?	०-१		स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क आध्यावधिक गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख कार्यविधि व्यवस्थापन गरेपनि तथ्याङ्क आध्यावधिक नगरेको ।	स्थानीय सरकारले आफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा पाउनेहरू र पञ्जिकरणको अभिलेख व्यवस्थापन तथा तथ्याङ्क आध्यावधिक गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारलेआफ्नो क्षेत्रको सामाजिक सुरक्षा तथा पञ्जिकरणको अभिलेख ।

४१	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०	मानव संसाधन तथा क्षमता विकास	८	३१.१	लैङ्गिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता विकास कार्य योजना तयार गरे नगरेको र छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन भए । नभएको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा आए । नआएको ?	०-१		लैङ्गिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता विकास कार्य योजना तयार गरी छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने गरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता विकास कार्य योजना तयार भएपनि छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको तथा यस्ता कार्यमा भए गरेको खर्च गर्ने कार्यविधि स्वीकृत भइ कार्यान्वयनमा नआएको	लैङ्गिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता विकास कार्य योजना तयार नगरेको , छुट्टै शिर्षकमा बजेट विनियोजन हुने नगरेको र यस्तो रकम खर्च गर्ने कार्यविधि समेत स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा नआएको ।	लैङ्गिक तथा समावेशी बिकासको लागि क्षमता विकास कार्य योजना , वार्षिक बजेट किताब र लैससासम खर्च गर्ने कार्यविधि ।

४२				३.१.२	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी । कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी बिकास, लैङ्गिक हिँसा सम्बन्धि तालिम लिएका छन् वा छैनन् र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिती सुनिश्चित गरिएको थियो वा थिएन ?	०-१		स्थानीय सरकारका पदाधिकारी । कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी बिकास, लैङ्गिक हिँसा सम्बन्धि तालिम लिएको र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिती सुनिश्चित गरिएको ।	स्थानीय सरकारका पदाधिकारी । कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी बिकास, लैङ्गिक हिँसा सम्बन्धि तालिम लिए पनि तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिती सुनिश्चित नगरिएको ।	स्थानीय सरकारका सबै पदाधिकारी , कर्मचारीहरूले लैङ्गिक तथा समावेशी बिकास, लैङ्गिक हिँसा सम्बन्धि तालिम नलिएका र तालिम कार्यक्रममा लक्षित समूह तथा अन्य सबै महिला र पुरुषको समान सहभागिता र उपस्थिती सुनिश्चित नगरिएको ।	स्थानीय तहको पदाधिकारी तथा कर्मचारीहरु र समावेशी सदस्यहरूलाई तालिम प्रदानगर्दा कूल संख्याको आधारमा महिला तथा पुरुषको सहभागी संख्याको अनुपात विश्लेषण प्रतिवेदन ।

४३				३.१.३	तालिमका विषय वस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैङ्गिक सम्वेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाको आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तर , सेवा सुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको छ । छैन् ?	०-१		तालिमको विषय वस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैङ्गिक सम्वेदनशील भाषाको प्रयोग तथा महिलाको आवश्यकता समेटिएको र तालिमको गुणस्तस, सेवासुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने गरिएको ।	तालिमको विषयवस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैङ्गिक सम्वेदनशील भाषाको प्रयोग र महिलाको आवश्यकता समेटिए पनि तालिमको गुणस्तर, सेवासुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण लिने नगरिएको ।	तालिमको विषयवस्तुको प्रस्तुतिकरणमा लैङ्गिक सम्वेदनशील भाषाको प्रयोग हुने नगरेको, महिलाको आवश्यकता पनि नसमेटिएको र तालिमको गुणस्तर, सेवासुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण समेत लिने नगरिएको ।	तालिमम समेटिएको विषय वस्तु, भाषाको लेखन र प्रयोगको स्तर, आवश्यकता मा आधारित भएको तालिमको गुणस्तर, सेवासुविधा सम्बन्धमा पृष्ठपोषण प्रतिवेदन ।

४४				३.१.४	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरू को क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू (प्रबिधिक तालिम,क्षमता विकास, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण) छन ।छैनन् ? सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरिएको छ । छैन् ?	०-१		महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू रहेको र सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने गरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागिनिर्दिष्ट कार्यक्रमहरू भएपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीहरूको क्षमता अभिबृद्धिका लागि निर्दिष्ट कार्यक्रमहरू र सो अनुसार बजेट विनियोजन हुने नगरेको ।	महिला तथा लक्षित समुहका पदाधिकारीको क्षमता विकास सम्बन्धी प्रबिधिक तालिम, नेतृत्व विकासको तालिम, भ्रमण आदिको प्रतिवेदन र परिमाण खुल्ने बजेट खर्च वितरण ।

४५				३१.५	के स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धि तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोतछन् ? (विषयगत तालिम प्रतिजनशक्ति संख्या)	०-१		स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धि तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने यथेष्ट मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धि तालिम दिन तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने केही मानवीय श्रोत रहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धि तालिम दिंने तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानवीय श्रोत नरहेको ।	स्थानीय सरकारमा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशी सम्बन्धि तालिम तथा कार्यक्रमलाई कार्यान्वयन गर्न सक्ने विषयगततालिम प्रतिजनशक्ति संख्या वितरण ।
४६				३१.६	के स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाईको व्यवस्था छ ?	०-१		स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाईको व्यवस्था रहेको ।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाईको व्यवस्था भएपनि जनशक्ति नखटाइएको ।	स्थानीय सरकारमा मानव संसाधन विकास केन्द्र वा शाखा वा इकाई र सोसम्बन्धी जनशक्ति नहेको ।	स्थानीय सरकारको संगठन संरचना र कार्यरित जनशक्तिको शाखागत वितरण ।

४७				३१.७	महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्वतयारी कक्षा सञ्चालन कार्यक्रम रहे नरहेको र कार्यान्वयन भए नभएका। संचालित तालिम कार्यक्रम संख्या र उपस्थिती)	०-१		महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्वतयारी कक्षा सञ्चालन हुने गरेको ।	महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्वतयारी कक्षाको हुने गरेपनि सबले अवसर नपाएको ।	महिला र वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्वतयारी कक्षाको हुने नगरेको र कार्यक्रम समेत नरहेको ।	स्थानीय तहको वार्षिक कार्यक्रम र महिला तथा वञ्चितिकरण मा परेको समुदाय लक्षित लोक सेवा आयोग पूर्वतयारी सम्बन्धी कार्यक्रमहरू को उपस्थिति विवरण ।

४८				३.१.८	महिला विकासको लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणाा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी छ ? सोको लागि अभिमुखीकरण गरिएको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिती)	०-१		महिला विकासको लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणाा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिनअभिमुखीकरण गरिएको ।	महिला विकासको लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणाा पत्रको बाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने कार्यक्रम रहेपनि सञ्चालन नभएका ।	महिला विकासको लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणाा पत्रकोबाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी नभएका र यस्तो जानकारी दिने कुनै कार्यक्रम नरहेको ।	महिला विकासको लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणाा पत्रका बाह्रवटा प्रतिवद्दताहरूको बारेमा स्थानीय सरकारका पदाधिकारीहरू वा कर्मचारीहरूलाई जानकारी दिने अभिमुखीकरणा कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिति विवरण ।

४९		अनौपचारिक मूल्य, मान्यता र कुसंस्कार	४	३.२.१	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयमै सम्पन्न गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या र उपस्थिती)	०-१		महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरू र सो अनुसारको बजेट विनियोजन गरी कार्यक्रम समयमै सम्पन्न हुने गरेको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरू रहेपनि सो अनुसारको बजेट विनियोजन तथा कार्यक्रम सञ्चालन नभएका ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरू नरहेको र यसकोलागि बजेट समेत विनियोजनहुने नगरेको ।	महिला विरुद्ध सबै खाले हिँसा निर्मुल गर्ने कार्यक्रमहरू र बजेट वितरण तथा सञ्चालन कार्यक्रम कार्यक्रम संख्या , मिति र उपस्थिति विवरण ।

५०				३.२.२	लैङ्गिक हिँसा रहित गाऊँ । नगरपालिका घोषणा गरेको छ ? (घोषणा गरेको मिति) र महिला हिँसा विरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाएको छ ? (घटेका घटना संख्या र लिइएका निर्णय)	०-१		लैङ्गिक हिँसा रहित गाऊँ । नगरपालिका घोषणा भएको र महिला हिँसा विरुद्ध सून्य सहिष्णुता अपनाइएको ।	लैङ्गिक हिँसा रहित गाऊँ । नगरपालिका घोषणा भएपनि महिला हिँसाको घटना उल्लेख्य रुपमा नघटेको ।	लैङ्गिक हिँसा रहित गाऊँ । नगरपालिका घोषणा पनि नभएको र महिला हिँसाको घटन उल्लेख्य संख्यामा रहेको ।	लैङ्गिक हिँसा रहित गाऊँ । नगरपालिका घोषणा गरेको मिति तथा लिइएका निर्णय वितरण र स्थानीय न्यायिक समिति वा प्रहरीमा महिला हिँसा सम्बन्धी उजुरी दर्ता वितरण ।
५१				३.२.३	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै खाले हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ ? (कार्यक्रम संख्या , उपस्थिती	०-१		स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै किसिमका हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गरेको	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै किसिमका हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु गरिएता पनि प्रभाकारी नभएको	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै किसिमका हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन सञ्चालन नगरेका	स्थानीय सरकारले महिला विरुद्ध सबै किसिमका हिंसा निर्मूल गर्ने कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरेका कार्यक्रम

					ततथा निर्णय पुस्तिका)						संख्या ,उपस्थिती तथा निर्णय पुस्तिका)
५२				३.२.४	के स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै (जातिगि छुवाछुत , छाउपडि, बाल बिवाह, बहु बिवाह, दाइजो, आदि जस्ता सामाजिक कु रीति हटाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गरेको छ ?(कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति)	० - १		स्थानीय सरकारले समाजमा रहेको विभिन्न कु संस्कार जस्तै जातिगत छुवाछुत , छाउपडि, बाल बिवाह, बहु बिवाह, दाइजो, आवद जस्ता सामाजिक कु रीति हटाउन कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने गरेको ।	स	थानीय सरकारलेसमाजमा रहेका विभिन्न कु संस्कार जस्तै जातिगि छुवा छुत , छाउपडि, बाल बिवाह, बहु बिवाह, दाइजो, आवद सामाजिक कुरीति हटाउनेकार्यक्रम सञ्चालन हालसम्म नगरेको ।	स्थानीय सरकारले समाजमा रहेका विभिन्न कुसंस्कार जस्तै जातिगत छुवा छुत , छाउपडी, बाल विवाह, बहु विवाह, दाइजो, आदि सामाजिक कुरीति हटाउन सञ्चालन गरेका कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिती ।

५३			४	३.३.१	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरु, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण	० - १		स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरु, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गर्ने गरिएको छ	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरु मध्ये केहि सिमितलाई मात्र नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरु, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण	स्थानीय तहका महिला तथा समावेशी समूहबाट निर्वाचित भएका समेत जनप्रतिनिधिहरु र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, अन्तर सरकार वित्त व्यवस्थापन ऐन, कर्मचारी समायोजन ऐन, मुलुकी संहिताहरु, बिषयगत कानूनहरू, पालिकाले जारी गरेका कानूनहरू र अन्य प्रचलित महत्वपूर्ण कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण नगरिएको	स्थानीय तहले का महिलातथा समावेशी समूहबाट वनिाावचि भएका समेि जनप्रविवनव धहरू र पालिकामा कार्यरत कर्मचारीलाई नेपालको संविधान र अन्य प्रचलित कानूनको बिषयमा गरिएको अभिमुखीकरण ा कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिती विवरण

					कानूनहरूको बारेमा अभिमुखीकरण गरे नगरेको						
५४		कानुनी साक्षरता		३.३.२	स्थानीय तहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रकृया र समाधान गर्नुपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्वन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण	०-१		स्थानीयतहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रकृया र समाधान गर्नुपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्वन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गर्ने गरेको	स्थानीयतहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई केहीलाई मात्र कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रकृया र समाधान गर्नुपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्वन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण गरिएको	स्थानीयतहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत लगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमा सम्वन्धी प्रकृया र समाधान गर्नुपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य बिषयवस्तुका सम्वन्धमा समय समयमा अभिमुखीकरण नभएको	स्थानीयतहका कार्यपालिका सदस्यहरू, सभाका सदस्यहरू र पालिकाका प्रमुखप्रशासकीय अधिकृतलगायत सबै शाखा प्रमुखहरूलाई कानूनको मस्यौदा तर्जुमासम्वन्धी प्रकृया र समाधान गर्नेपर्ने मूल समस्या तथा सवाल लगायत मुख्य विष्यावस्तु

					गर्ने गरको । नगरेका						समेटी गरिएको अभिमुखीकरण । कार्यक्रमको संख्या र उपस्थिती विवरण ।
५५				३.३.३	के महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका कार्यक्रम	०-१		महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे नियमित	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका केही विषयमा अभिमुखीकरण कार्यक्रम हुने गरेको	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण नभएको	महिलाहरूको लागि कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू संचालित भएका छन ? (जस्तै: कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, र चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम,

					आदिबारे अनुशिक्षण)			अनुशिक्षण) हुने गरेको			यौनहिँसा बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यक्रम संख्या पटक तथा सहभागी संख्या
५६				३.३.४	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालनबाट के उनीहरु लाभान्वित भएका छन् ? (जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा	०-१		महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्ध महिला हरु सशत्तिकिरण भएको	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका विषयहरु मध्ये केही महिलाहरुको सशत्तिकिरण भएको	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी शिक्षा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू सञ्चालनबाट कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम, छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा बिरूद्धका विषयहरुमा महिलाहरु को सशत्त नभएको	महिलाहरूको लागि संचालित कानूनी वशिा सम्बन्धी कार्यक्रमहरू जस्तैः कानूनी हक अधिकार, एकल महिला, चेलिबेटी बेचविखन विरुद्ध कार्यक्रम छाउपडी प्रथा विरुद्ध कार्यक्रम, यौनहिँसा

					बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण र यसको असर)						बिरूद्धका कार्यक्रम आदिबारे अनुशिक्षण कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या
५७				४	स्थानीय सरकारले विपद व्यस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनिति सहितको कार्यविधि स्विकृत गर्दा महिला तथा वन्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्स गरे नगरेको र यस्ता			स्थानीय सरकारले विपद व्यस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनिति सहितको कार्यविधि स्विकृत गर्दा महिला तथा वन्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्स हुने गरेको र यस्ता दस्ताबेजमा सिमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष	स्थानीय सरकारले विपद व्यस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनिति सहितको कार्यविधि स्विकृत गर्दा महिला तथा वन्चितिकरणमा परेको समुदायका सिमित व्यक्तिसग मात्र परामर्स लिने गरेको र यस्ता दस्ताबेजमा सिमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र	स्थानीय सरकारले विपद व्यस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनिति सहितको कार्यविधि स्विकृत गर्दा महिला तथा वन्चितिकरणमा परेको समुदायसँग परामर्श लिने नगरेको र यस्ता दस्ताबेजमा सिमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरीएको विशेष	स्थानीय सरकारले विपद व्यस्थापन सम्वन्धी मापदण्ड, रणनीति, कार्यनिति सहितको कार्यविधिको प्रति र निर्माणको कममा गरीएको

					दस्ताबेजमा सिमान्तकृत वर्ग र समुदायलाई लक्षित गरी विशेष राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहे । नरहेको			राहत र महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान रहेको ।	महिला पुरुषलाई अलग अलग संरक्षणको प्रावधान नरहेको ।	राहतको प्रावधान समेत नरहेको ।	परामर्श कार्यक्रमको उपस्थिति र सहभागिता विवरण ।
५८				३.४.२	स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वन्चितिकरणमा परेको समुदाय	०-१		स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र वन्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको खण्डीकृत	स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहमा महिला र केही वन्चितिकरणमा परेको समुदाको तथ्याङ्क राखि	स्थानीयस्तरको विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा लाभान्वित समूहका महिला वन्चितिकरणमा	स्थानीयस्तर को विपद सम्वन्धी तथ्याङ्क सङ्कलन, नक्साङ्कन तथा व्यवस्थापन गर्दा

					समेतको खण्डीकृत तथ्याङ्क राखि आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरे । नगरेको			तथ्याङ्क राखि आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	परेको समुदायको तथ्याङ्क नराखि आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरण गर्ने गरेको ।	लिइएको लाभान्वित समूहका महिला वन्चितिकरण मा परेको समुदयको तथ्याङ्क राखि आपतकालीन कार्य सञ्चालन तथा राहत वितरणको सुचि ।
५९				३.४.३	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वर्नचितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो	०-१		समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वर्नचितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा उनीहरूलाई पहिलो प्राथमिकतामा	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वर्नचितिकरणमा परेको समुदायको सहभागितामा उनीहरूलाई प्राथमिकतामा राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यगर्दा लाभान्वित समूहमा महिला तथा वर्नचितिकरणमा परेको समुदायको सहभागिता विना उनीहरूलाई विशेष प्राथमिकता नदिइ सञ्चालन गर्ने गरेको ।	समुदायमा आधारित विपद व्यवस्थापन सम्वन्धी कार्यका लाभान्वित समूह र उनिहरुको दिएको प्राथमिकता तथा सहभागिता विवरण।

					प्राथमिकतामा गर्ने गरे । नगरेका			राखी सञ्चालन गर्ने गरेको ।			
६०				३.४.४	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरे । नगरेको	० - १		विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा निर्णय गर्ने गरेको	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा विना नै निर्णय गर्ने गरेको	विपद व्यवस्थापन कोषको स्थापना तथा सञ्चालन र स्रोत परिचालन गर्दा महिला तथा वञ्चितिकरण मा परेको समुदाय समेतको सहभागितामा भएको उपस्थित विवरण
६१	सेवा प्रवाह			४.४.१.१	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्इङ डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा	० - १		स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्इङ डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला,	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्इङ डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्बाध प्रयोग	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि ड्इङ डिजायन, लगत अनुमान तयार गर्दा महिला बालबालिका	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा अन्य संरचना निर्माणको लागि लागि

					संरचना निर्माण भएपछि महिला, बालवालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री संबेदनशील संरंचनाको प्रावधान सहित हुने गरे । नगरेको			बालवालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बाल र अपाङ्ग मैत्री संबेदनशील संरंचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत हुनेगरेको	गर्न सकिने गरी भयपनि लैङ्गिक, बालमैत्री तथा संबेदनशील संरंचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुन`गरेको	र अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक, बालमैत्री तथा संबेदनशील संरंचना निर्माण हुनेगरी स्वीकृत नहुन`गरेको	स्विकृत ड्रइङ्ग डिजायन, लागत अनुमान तथा संरचा निर्माण भएपछि महिला बालबालिका अपाङ्गता भएका व्यक्तिले निर्वाध प्रयोग गर्न सकिने गरी लैङ्गिक बाल र अपाङ्गता मैत्री संवेदनशील संरचनाको ड्रइङ्ग डिजाइन भएको प्रमाण
६२				४.१.२	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य	०-१		स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पुर्वाधार	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य	स्थानीय तहका भवन, भौतिक पुर्वाधार तथा

					र अन्य सामाजिक पुर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माणा गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको छ/छैन ?			सामाजिक पुर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माणा गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण हुने गरेको छ ।	सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू मध्ये केहीको मात्र निर्माणा गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण गरिएको	सामाजिक पुर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरू निर्माणा गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी निर्माण नभएको	संरचनाहरु, शिक्षा, स्वास्थ्य र अन्य सामाजिक पुर्वाधार सम्वन्धी भवन र अन्य संरचनाहरूको ड्रइङ्ग डिजाइन र निर्मित संरचनाको कार्य सम्पन्न प्रतिवेदनहरु
६३				४.१.३	स्थानीयतहले १५०० वर्गफिट भन्दाबढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्विकृत गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति			स्थानीयतहले १५०० वर्गफिट भन्दाबढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण । सम्वन्धी नक्सा स्विकृत गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा	स्थानीयतहले १५०० वर्गफिट भन्दाबढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण सम्वन्धी नक्सा स्विकृत गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न	स्थानीयतहले १५०० वर्गफिट भन्दाबढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण । सम्वन्धी नक्सा स्विकृत गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त	स्थानीयतहले १५०० वर्गफिट भन्दाबढी प्लीन्थ क्षेत्रफल भएका निजी तथा सार्वजनिक भवन तथा संरचना निर्माण

					तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरिएको छ । छै न ?			बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने गरेको	नीति बनाएको तर कार्यान्वयन नभएको	दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने कुनै नीति नै नभएको र हाल सम्म यस विषयमा नसोचिएको	सम्वन्धी नक्सा स्विकृत गर्दा महिला, अपाङ्ग भएका व्यक्ति तथा बालमैत्रीयुक्त दृष्टिकोणबाट समेत उपयुक्त हुने गरी संरचना तयार गर्न निर्देशन दिने नीति र स्विकृति नक्साको प्रति
६४				४.१.४	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकिरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त			स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकिरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकिरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्ने सोच बनाएको	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकिरणमा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को	स्थानीय तहले महिला तथा बञ्चितकिरण मा परेको समुदायलाई लक्षित गरी परम्परागत तथा आधुनिक उर्जा (जलविद्युत

					हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहे । नरहेको ?			आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू रहेको		प्रयोग गर्न नीति तथा सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने आयोजनाहरू समेत नरहेको	विभिन्न बैकल्पिक उर्जा स्रोतबाट प्राप्त हुने उर्जा, सुधारिएको चुलो आदि) को प्रयोग गर्न सकारात्मक वातावरण र प्रोत्साहन गर्ने नीत तथा आयोजनाहरू
६५				४४.२.१	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम	०-१		गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश गरी सो नीति	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त खतरायुक्त काममा नलगाउने गरी बार्षिक नीति र कार्यक्रममा प्रजनन स्वास्थ्य सम्बन्धी नीति र कार्यक्रम समावेश भएको तर कार्यान्वयन नभएको	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति तथा यसको कार्यान्वयन नगरिएको	गर्भवती महिलालाई जोखिमयुक्त खतरायुक्त काममा नलगाउने नीति यसको अनुगमन प्रतिवेदन

					समावेश भए नभएको			कार्यान्वयन गरिएको			
६६				४.२.२	स्थानीयतहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको छ । छै न ?			स्थानीयतहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था र सो को व्यवस्थापन गरिएको	स्थानीयतहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वयन नभएको	स्थानीयतहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था सम्बन्धी नीति तथा यसको व्यवस्थापन केही पनि नभएको	स्थानीयतहको कार्यालय, अस्पताल वा स्वास्थ्य चौकी र सम्भव भएका सार्वजनिक स्थलहरुमा बच्चालाई स्तनपानका निमित्त अलग्गै कक्ष र समयको व्यवस्था गर्ने नीति र यसको अनुगमन प्रतिवेदन
६७				४.२.३	परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण विस्तारित खोप, पोषण जनसंख्या शिक्षा			परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण विस्तारित खोप, पोषण जनसंख्या शिक्षा जनस्वास्थ सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत	परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण विस्तारित खोप, पोषण जनसंख्या शिक्षा जनस्वास्थ सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य	परिवार नियोजन, मातृशिशु कल्याण विस्तारित खोप, पोषण जनसंख्या शिक्षा जनस्वास्थ सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत	सुत्केरी हुँदाको स्वास्थ्य अवस्था सुधार गर्न, किशोरीहरूको लागि

					जनस्वास्थ सम्बन्धी कार्यक्रम लगायत महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएका छन्			महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिएका	सुधार सम्बन्धी केही विशेष कार्यक्रमहरू मात्र सञ्चालन गरिएका	महिलाहरूको स्वास्थ्य सुधार सम्बन्धी कुनै पनि विशेष कार्यक्रमहरू सञ्चालन नभएका	प्रजनन र यौन शिक्षा आदान प्रदान गर्न, एचआईभी एड्स, स्तन क्यान्सर, पाठे घरको क्यान्सर र आङ खस्ने अवस्था सुधार गर्ने र स्वास्थ शिविरहरू राख्ने जस्ता महिलाको स्वास्थ्य सुधार सम्वन्धी कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या
६८				४.२.४	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितीकरणमा परेका	०-१		महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितीकरणमा परेका व्यक्तिहरुको	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितीकरणमा परेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य विमा गर्न	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितीकरणमा परेका व्यक्तिहरुको	महिला, गरिब, निमुखा र बञ्चितीकरण

					व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट भए नभएको ?			स्वास्थ्य विमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट कार्यान्वयनमा रहेको	सहजिकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम भएपनि बजेट विनियोजन नभएको	स्वास्थ्य विमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने कार्यक्रम र बजेट नभएको	मा परेका व्यक्तिहरुको स्वास्थ्य विमा गर्न सहजिकरण र सहयोग गर्ने चालु वर्षको कार्यक्रम र बजेट भएको प्रति र गत वर्षको समीक्षा प्रतिवेदन
६९				४.३.१	स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालवालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाए । नमिलाएको ?			स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालवालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध मिलाएको	स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालवालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने नीति भएपनि पर्याप्त प्रयास नभएको	स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका विद्यालय जाने उमेरका सबै बालवालिकालाई विद्यालयमा भर्ना गराउने प्रवन्ध नमिलाएको	बालवालिका लाई विद्यालयमा भर्ना गराउने निर्णय एवम् यसको कार्यान्वयन प्रतिवेदन
७०				४.३.२	स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर			स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर	स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर भएका केही	स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका आर्थिक अवस्था कमजोर	स्थानीयतहले आफ्नो पालिका भित्रका

					भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितीकरणमा परेका समूदायका सबै बालवालिकालाई दिवा खाजा निशुल्क पाठ्पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोषाक उपलब्ध गराउन छात्रवृतिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रबन्ध मिलाए नमिलाएको ?			भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितीकरणमा परेका समूदायका सबै बालवालिकालाई दिवा खाजा निशुल्क पाठ्पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोषाक उपलब्ध गराउन छात्रवृतिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रबन्ध मिलाएको	परिवारका बालिका तथा वञ्चितीकरणमा परेका समूदायका सबै बालवालिकालाई दिवा खाजा निशुल्क पाठ्पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोषाक उपलब्ध गराउन छात्रवृतिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रबन्ध मिलाएको	भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितीकरणमा परेका समूदायका कुनै बालवालिकालाई पनि दिवा खाजा निशुल्क पाठ्पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोषाक उपलब्ध गराउन छात्रवृतिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रबन्ध नमिलाएको	आर्थिक अवस्था कमजोर भएका परिवारका बालिका तथा वञ्चितीकरण मा परेका समूदायका सबै बालवालिका लाई दिवा खाजा निशुल्क पाठ्पुस्तक र शैक्षिक सामाग्री तथा पोषाक उपलब्ध गराउन छात्रवृतिको व्यवस्था गरी निष्पक्ष वितरण हुने प्रबन्ध मिलाउने कार्यक्रम तथा

											कार्यान्वयन प्रतिवेदन
७१				४.३.३	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका ? (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि) (कार्यकम संख्या र पटक तथा सहभागी संख्या)			निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका ? (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि सञ्चालन भएका	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका ? (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि सञ्चालन गर्ने नीति भएपनि सञ्चालन नभएका	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका ? (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि कुनै पनि सञ्चालन नभएका	निरक्षर महिलाहरुको लागि शिक्षा सम्बन्धी विशेष कार्यक्रमहरू संचालित भए । नभएका ? (जस्तै: अभिभावक शिक्षा, प्रौढ तथा किशोरी कक्षाहरू, साथी शिक्षा, कार्यमूलक प्रौढ शिक्षा, बच्चा देखि बच्चा कक्षा आदि सञ्चलनको उपस्थिती र अनुगमन प्रतिवेदन
७२				४.३.४	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टाछुट्टै			विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय,	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय, किशोरी	विद्यालयमा छात्र र छात्राको लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय,	विद्यालयमा छात्र र छात्राको

					शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?			किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको	छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण सम्बन्धी सीमित कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको	किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण जस्ता कुनै कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरे ।	लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय, किशोरी छात्राको लागी प्याड र यौन शिक्षा तथा सहजीकरण कार्यक्रम सञ्चालन तथा अनुगमनका प्रतिवेदनहरु
७३	खानेपानी तथा सरसफाई			४.४.४.१	गाउँपालिका नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भए । नभएको ?			गाउँपालिका नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध भएको	गाउँपालिका नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि एउटै शौचालयको व्यवस्था भएको	गाउँपालिका नगरपालिकामा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजरको उपयोग गर्ने प्रवन्ध नभएको	गाउँपालिका नगरपालिका मा सफा पिउने पानी, सफासँग हात धुने व्यवस्था, महिला र पुरुषका लागि अलग्गै शौचालयको व्यवस्था, र स्यानीटाइजर को उपयोग गर्ने प्रवन्ध

											भए । नभएको अनुगमन गर्ने
७४				४.४.२	स्थानीयहरुको आयोजनातथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुल्ला दिसामुक्त पालिका ,घरघरमा शौचालय, डाँडार गौडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको ?	०-१		स्थानीयहरुको आयोजनातथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुल्ला दिसामुक्त पालिका ,घरघरमा शौचालय, डाँडार गौडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे गरेको ।	स्थानीयहरुको आयोजनातथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुल्ला दिसामुक्त पालिका ,घरघरमा शौचालय, डाँडार गौडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन भएको ।	स्थानीयहरुको आयोजनातथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुल्ला दिसामुक्त पालिका ,घरघरमा शौचालय, डाँडार गौडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	स्थानीयहरुको आयोजनातथा स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा वडा वडामा खुल्ला दिसामुक्त पालिका ,घरघरमा शौचालय, डाँडार गौडामा पोखरी, टोल सफाइ अभियान जस्ता कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट र सञ्चालन प्रतिवेदन ।

७५				४.४.३	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलुन तथा बिसर्जन,घरघर मा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागीतामा हुनपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे नगरेको ?	०-१		कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलुन तथा बिसर्जन,घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागीतामा हुनपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरेको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलुन तथा बिसर्जन,घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागीतामा हुनपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने बजेट तथा कार्यक्रम रहेको तर कार्यान्वयन नभएको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलुन तथा बिसर्जन,घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागीतामा हुनपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ।	कुहिने र नकुहिने घरायसी फोहर छुट्याउने व्यवस्था, फोहोर संकलुन तथा बिसर्जन,घरघरमा भान्छाको फोहोर र पानीबाट करेसा बाली तथा गमला र फुलबारी जस्ता कार्यक्रममा महिला र पुरुषको समान सहभागीतामा हुनपर्ने जस्ता चेतना अभिबृद्धि कार्यक्रमको स्वीकृत बजेट र

											सञ्चालन प्रतिवेदन ।
७६				४.४.४	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपराग इनार र कुवा को पुनर्जीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने गरे । नगरेको ?	० - १		महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपराग इनार र कुवा को पुनजीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ?	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपराग इनार र कुवा को पुनजीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन हुने नगरेको ?	महिलाहरू बढीमात्रामा संलग्र्ने हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यिस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपरागि इनार र कुवा को पुनजीविकरण र ररचावजाङ कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यन्वयन नभएको ।	स्थानीय महिलाहरूको बढीमात्रामा संलग्न हुने कार्यमा सफापानीको सहज व्यवस्थाका लागि स्थानीय महिलाहरुको सक्रीय सहभागितामा आकासेपानी संकलन र भण्डारण, परंपराग इनार र कुवा को पुनजीविकरण र रिचार्जिङ कार्यक्रम सञ्चालन बजेट र प्रतिवेदन ।

७७				४.५.१	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक आयमुलक सीपमुलक कार्यक्रमहरु राखे र बाषिक बजेटमा समाबेश गरी कार्यन्वयन गरिएको छ । छैन ?	०-१		स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक आयमुलक सीपमुलक कार्यक्रमहरु राखे र बाषिक बजेटमा समाबेश गरी कार्यन्वयन गरिएको ।	स्थानीय सरकारकोयोजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक आयमुलक सीपमुलक केहि कार्यक्रम राखे नगरिएको । तर बार्षिक बजेटमा समाबेश गरी कार्यन्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितीकरणमा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक आयमुलक सीपमुलक कुनै कार्यक्रम राखे नगरिएको ।	स्थानीय सरकारको योजना तर्जुमा गर्दा बेरोजगार तथा गरीबीको नक्साङ्कनको समेत आधार लिईमहिला तथा बञ्चितीकरण मा परेको समुदायलाई प्रत्यक्ष लाभ हुने स्वरोजगारमूलक आयमुलक सीपमुलक कुनै कार्यक्रमको बिषयवस्तु, बजेत तथा संख्या क

७८		स्वरोजगार तथा आय आर्जन र बजार व्यवस्थापन		४.५.२	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चिर्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरे । नगरेको ? (कार्यकम संख्या र उपस्थिती)	०-१		स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चिर्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चिर्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरी कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चिर्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि कार्यक्रमहरू तय गरेको र कुनै त्यस्ता कार्यक्रम कार्यान्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारलेस्वरोजगार तथा बैदेशिक रोजगारीमा जाने महिला तथा बञ्चिर्चितकरणमा परेको समुदायको क्षमता विकासको लागि गरिएका कार्यक्रमहरू को संख्या र । उपस्थिति,तथा स्वीकृत कार्यक्रम ।
७९				४.५.३	ग्रामीण महिला प्राविवधकहरू (पशु सेवा कृषि, स्वास्थ्य र पूर्वाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक	०-१		ग्रामीण महिला प्राविवधकहरू (पशु सेवा कृषि, स्वास्थ्य र पूवाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक	ग्रामीण महिला प्राविवधकहरू (पशु सेवा कृषि, स्वास्थ्य र पूवाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने निति रहेको	ग्रामीण महिला प्राविवधकहरू (पशु सेवा कृषि, स्वास्थ्य र पूवाधार सम्बन्धी प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने नगरको ।	ग्रामीण महिला प्राविवधकहरू (पशु सेवा कृषि, स्वास्थ्य र पूवाधार सम्बन्धी

					परिचालक तयार गर्ने गरे । नगरेको ? (मनोनयन, नियुक्ति गठन र तालीम सम्बन्धी सुचकाँक)			परिचालक तयार गर्ने गरको ।	तर कार्यान्वयन नभएको ।		प्राविधिक) र सामाजिक परिचालक तयार गर्ने निर्णय र मनोनयन,नियुक्ति वा गठन र तालीम सम्बन्धी विवरण ।
८०				४.५.४	गरिव तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायको पहुँच र कार्यशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सरकारी पसलहरु को व्यवस्थापनमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भए । नभएको ?	०-१		गरिव तथा वञ्चितिकरणामा परेको समुदायको पहुँच र कार्यशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरुको व्यवस्थापानमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिव तथा वञ्चितिकरणामा परेको समुदायको पहुँच र कार्यशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरुको व्यवस्थापानमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिव तथा वञ्चितिकरणामा परेको समुदायको पहुँच र कार्यशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरुको व्यवस्थापानमा पालिकाको कार्यक्रम कार्यान्वयन भएको ।	गरिव तथा वञ्चितिकरणामा परेको समुदायको पहुँच र कार्यशक्ति अनुरुप सुपथमूल्य सहकारी पसलहरुको व्यवस्थापानमा पालिकाको कार्यक्रम र अनुगमन प्रतिवेदन ।

८१	सुशासन तथा उत्तरदायित्व	सुशासन	४	५.१.१	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानुन जारी गरी सोही कानुन बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको वा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	०-१		स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानुन जारी गरी सोही कानुन बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट निर्णय गरी कामकाज गर्ने गरेको	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानुन जारी गरी सोही कानुन बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ?	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकास निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा तदर्थ निर्णय गरी कामकाज हुने गरेको ।	स्थानीय तहले स्थानीय सेवा प्रवाह, विकासवल निर्माण र स्थानीय शासनका बिषयमा कार्यपालिका तथा सभाबाट नीति, कानुन जारी र कानुन बमोजिम सम्बन्धित अधिकारीबाट भएमा निर्णय ।
८२				५.१२	स्थानीय तहले विधिको शासन,व्यापक जनसहभागीता , भ्रष्टाचार बिरुद्द शून्य सहनशिलता , सेवा प्रवाह	०-१		स्थानीय तहले विधिको शासन,व्यापक जनसहभागीता , भ्रष्टाचार बिरुद्द शून्य सहनशिलता, सेवा प्रवाह निश्पक्षता र	स्थानीय तहले विधिको शासन,व्यापक जनसहभागीता , भ्रष्टाचार बिरुद्द शून्य सहनशिलता, सेवा प्रवाह निश्पक्षता र महिला तथा वचितिकरणमा परेको	स्थानीय तहले विधिको शासन,व्यापक जनसहभागीता , भ्रष्टाचार बिरुद्द शून्य सहनशिलता, सेवा प्रवाह निश्पक्षता र महिला	स्थानीय तहले विधिको शासन,व्यापक जनसहभागीता , भ्रष्टाचार

					निश्पक्षता र महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याए । नल्याएको ?			महिला तथा वञ्चितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता केही नीतिमात्र कार्यान्वयनमा ल्याएको ।	तथा वचितिकरणमा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता कुनै नीति कार्यान्वयनमा नल्याएको ।	बिरुद्द शून्य सहनशिलता, सेवा प्रवाह निश्पक्षता र महिला तथा वचितिकरण मा परेको समुदायलाई अग्राधिकार जस्ता नीति र कार्यान्वयन प्रतिवेदन ।
८३				५.१.३	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरुका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको छ ?(कार्यक्रम सख्या उपस्थिति	०-१		महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरुका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरुका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय भएपनि कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरुका क्षेत्रमा कार्यक्रम तय गरी कार्यान्वयन नभएको तथा कुनै कार्यान्वयन नभएको ।	महिला विकासका लागि भएका बेइजिङ्ग घोषणा पत्रका वाह्रवटा प्रतिवद्दताहरु का क्षेत्रमा स्वीकृत तथा सञ्चालित कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति ।

८४				५.१.४	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरु समयमै सम्पन्न गरेको छ।	०-१		संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन गरी कार्यक्रमहरु समयमै सम्पन्न गरेको।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन भएपनि कार्यक्रमहरु कार्यान्वयन नभएको।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन नभएको र हालसम्म कुनै कार्यक्रम नभएको।	संयुक्त राष्ट्रसङ्घीय बाल अधिकार महासन्धी, १९८९ मा गरिएको प्रतिबद्धता कार्यान्वयन गर्ने कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन बजेट तथा कार्यक्रम संख्या, कार्यक्रम सञ्चालन भएको संख्या र उपस्थिति।
८५		उत्तरदायित्व र जवाफ		५.२.२	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनीक परीक्षण,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित	०-१		स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनीक परीक्षण,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको	स्थानीय सरकारले आकल झुकल केहि कार्यक्रमको सार्वजनीक परीक्षण,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको	स्थानीय सरकारले कुनै कार्यक्रमको सार्वजनीक परीक्षण,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा कार्यक्रमको सार्वजनीक परीक्षण,सार्वजनीक

		देहिता			पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?			सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेका ।	सार्वजनिकीकरण गर्ने गरेका ।	सार्वजनिकीकरण गर्ने नगरेका ।	सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण गरेका प्रति र कार्यक्रमको उपस्थिति ।
८६				५.२.२	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको सदस्यको उपस्थिति रहेने गरे । नगरेको ?	०-१		स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको कहिले काहीमात्र उपस्थिति रहने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको उपस्थिति रहने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रमको उपस्थिति रजिष्टर र बन्चितिकरणमा परेका

											व्यक्तिको उपस्थिति ।
८७				५.२.४	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका बिषयमा आवाज उठ्ने गरे । नगरेको र यसरी उठेका			स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका बिषयमा उठेका प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका बिषयमा उठेका प्रश्न मध्य केहिको मात्र स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरेको ।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को कार्यान्वयनका बिषयमा आवाज उठने गरे पनि यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले गर्ने सार्वजनीक परीक्षण, सामाजिक परीक्षण ,सार्वजनीक सुनुवाई,नियमित पत्रकार भेटघाट र सुचनाको सार्वजनिकीकरण कार्यक्रममा बन्चितिकरणमा परेका व्यक्ति तथा समुदायको तर्फबाट स्थानीय सरकारले लिएको नीति तथा कार्यक्रम र सो को

					प्रश्न उपर स्थानीय सरकारबाट सम्बोधन हुने गरे । नगरेको ?						कार्यान्वयनका बिषयमा आवाज उठेका प्रश्न र त्यसमा स्थानीय सरकारबाट सम्बोधनको अभिलेख ।
८८				५.३.१	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वनमा ल्याए । नल्याएको ?	०-१		स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वनमा ल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरे पनि कार्यान्वनमा आइनसकेको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता स्वीकृत गरी कार्यान्वनमा नल्याएको ।	स्थानीय सरकारका जनप्रतिनिधि र कर्मचारीको आचार संहिता ।
८९				५.३.२	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेको र महिला, बालबालिका र	०-१		स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाती, मधेशी ,मुश्लिम,पिछडिएका वर्ग,	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिक गर्ने गरे । नगरेको र महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाती, मधेशी ,	स्थानीय सरकारले नियमित रुपमा समग्र गरेको वार्षिक योजना तथा कार्यक्रमको सार्वजनिकरण र

					आदिवासी जनजाती, मधेशी ,मुश्लिम, पिछडिएका वर्ग, दलित,अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरे । नगरेको ?			जनजाती, मधेशी , मुश्लिम,पिछडिएका वर्ग, दलित,अपाङ्गता,भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक गरेको ।	दलित,अपाङ्गता,भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक नगरेको ।	मुश्लिम,पिछडिएका वर्ग, दलित,अपाङ्गता,भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिकलाई लक्षित गरेर राखेको कार्यक्रम तथा बजेट सरोकारवालाले थाहा पाउनेगरी सार्वजनिक नगरेको ।	महिला, बालबालिका र आदिवासी जनजाती, मधेशी , मुश्लिम,पिछडिएकावर्ग, दलित,अपाङ्गता,भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिक लक्षित कार्यक्रम तथा बजेट थाहा सार्वजनिक गरेको अभिलेख ।
९०		सुचना तथा संचार		५.३.३	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१		स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नीति रहेको तर कार्यान्वन नभएको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय सूचना स्थानीय भाषामा प्रवाह तथा प्रशारण गर्ने

											गरेको विवरण ।
९१				५.३.३	के स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो,एफ,एम.र छापा माध्यद्धारा समावेशीकरण तथा लैगिक समानता सम्बन्धी सुचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको छ ?	०-१		स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो,एफ,एम.र छापा माध्यद्धारा समावेशीकरण तथा लैगिक समानता सम्बन्धी सुचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो,एफ,एम.र छापा माध्यद्धारा समावेशीकरण तथा लैगिक समानता सम्बन्धी सुचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने गरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो,एफ,एम.र छापा माध्यद्धारा समावेशीकरण तथा लैगिक समानता सम्बन्धी सुचना प्रवाह गरी जनतालाई सुसुचित गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारले स्थानीय रेडियो,एफ,एम.र छापा माध्यद्धारा समावेशीकरण तथा लैगिक समानता सम्बन्धी प्रवाहित सुचनाको प्रति ।
९२				५.३.४	के स्थानीय स्तरमा महिला बालबालिका सबै जनजातीका विपन्न वर्ग(आदिवासी जनजाती दलित मधेशी,मुश्लिम,पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु,जेष्ठ	०-१		स्थानीय स्तरमा महिला बालबालिका सबै जनजातीका विपन्न वर्ग(आदिवासी जनजाती दलित मधेशी,मुश्लिम,पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु,जेष्ठ नागरिक लगायत	स्थानीय स्तरमा महिला बालबालिका सबै जनजातीका विपन्न वर्ग(आदिवासी जनजाती दलित मधेशी,मुश्लिम,पिछडा वर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु,जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समूहहरुको सुचना,शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी	स्थानीय स्तरमा महिला बालबालिका सबै जनजातीका विपन्न वर्ग(आदिवासी जनजाती दलित मधेशी,मुश्लिम,पिछडावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु,जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित	स्थानीय स्तरमा महिला बालबालिका सबै जनजातीका विपन्न वर्ग(आदिवासी जनजाती दलित मधेशी,मुश्लिम,पिछडावर्ग)

					नागरिक लगायत अन्य लक्षित समूहहरुको सुचना,शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको जनचेतनामा वृद्धि भएको छ ?(आधार तथ्याङ्कसँग समेत तुलना गर्न सकिने)			अन्य लक्षित समूहहरुको सुचना,शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरुको जनचेतनामा वृद्धि भएको ।	कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरुको जनचेतनामा वृद्धि भएको आधार नभएको ।	समूहहरुको सुचना,शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरुको जनचेतनामा वृद्धि नभएको ।	अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु,जेष्ठ नागरिक लगायत अन्य लक्षित समूहहरुको सुचना,शिक्षा तथा संचारसम्बन्धी कार्यक्रमको प्रवाहबाट यी वर्गहरुको जनचेतनामा वृद्धि भएको तथ्याङ्क वा अध्ययन प्रतिवेदन ।
९३		अनुगमन तथा मुल्याङ्कन		५.४.१	के कार्यक्रम तथा परियोजना सम्बन्धित समुदायले पुरा लाभ लिन सकेको छ ?			कार्यक्रम तथा परियोजना सम्बन्धित समुदायले पुरा लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोज सम्बन्धित समुदायले केहीमात्र लाभ लिन सकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना सम्बन्धित समुदायले पुरा लाभ लिन नसकेको ।	कार्यक्रम तथा परियोजना सम्बन्धित समुदायले पुरा लाभ लिएको प्रभाव अध्ययन प्रतिवेदन ।

९४				५.४.२	के स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रकको अनुगमन मुल्याङ्कन गर्दा लैगिक समानता तथा सामाजीक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिन्छ ?	०-१		स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रकको अनुगमन मुल्याङ्कन गर्दा लैगिक समानता तथा सामाजीक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने गरिएको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रकको अनुगमन मुल्याङ्कन गर्दा लैगिक समानता तथा सामाजीक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम रहेको तर कार्यन्वयन नभएको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रकको अनुगमन मुल्याङ्कन गर्दा लैगिक समानता तथा सामाजीक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण गर्ने कार्यक्रम नभएको ।	स्थानीय सरकारले सञ्चालन गरेका कार्यक्रकको अनुगमन मुल्याङ्कन गर्दा लैगिक समानता तथा सामाजीक समावेशी विकास सम्बन्धी कार्यक्रमको सञ्चालनबाट सरोकारवालालाई पुगेको लाभ, असर र प्रभाव विश्लेषण भएको प्रतिवेदन ।
९५				५.४.३	के स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका,			स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जनजातिका	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जनजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला, बालबालिका, सबै जनजातिका विपन्न	स्थानीय सरकारको समीक्षा बैठकमा महिला,

					सबै जनजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी, मुश्लिम, पिछडिएकावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल गर्ने गरेका छ ?			विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी, मुश्लिम, पिछडिएकावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने गरेको ।	जनजाति, दलित, मधेशी, मुश्लिम, पिछडिएकावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि यदाकदा छलफल हुने गरेको ।	बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी, मुश्लिम, पिछडिएकावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित कार्यक्रम माथि छलफल हुने नगरेका ।	बालबालिका, सबै जनजातिका विपन्न बर्ग (आदिवासी जनजाति, दलित, मधेशी, मुश्लिम, पिछडिएकावर्ग) अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरु, जेष्ठनागरिक लगायतलाई लक्षित गरी भएको छलफल प्रतिवेदन ।
९६				५.४.४	के अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिन्छ ?	०-१		अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका केही पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छ ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश गर्ने गरिएको छैन ।	अनुगमन तथा मूल्याङ्कनबाट सिकेका पाठहरु कार्यक्रम वा योजना तयार गर्दा समावेश

											गरेको प्रमाण ।
९७			४	५५१	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरे । नगरेको ?	०-१		स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेका केही नीति, कानून तथा कार्यक्रमको कार्यान्वनमा मात्र सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने नगरेको ।	स्थानीय तहले संघ र प्रदेश सरकारहरुले तय गरेका नीति, कानून तथा कार्यक्रमहरु को कार्यान्वनमा सहकार्य, समन्वय र सहजीकरण गर्ने गरेको प्रमाण ।
९८				५५२	लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा	०-१		लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको	लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच सञ्जालमा आकालझुकल कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको	लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच सञ्जाल बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको	लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबी च सञ्जाल

					यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरे । नगरेको ?			विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरको ।	लागि बेलाबेलामा कार्य हुने गरको ।	विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने नगरको ।	बनी कार्यगत छलफल तथा यस क्षेत्रको विकासको लागि नियमितरुपमा कार्य हुने गरको । प्रमाणित हुने बैठकका निर्णय पुस्तिका तथा निर्णय ।
९९		समन्वय र सम्बन्ध विस्तार			लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरुलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरु	०-१		लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का प्रतिनिधिहरुलाई लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरु प्रदान गर्ने गरेको ।	लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरुलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम दिने कार्यक्रम रहेको ।	लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरुलाई मात्र लैङ्गिक तथा समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिमहरु	लैङ्गिक समान्ता तथा समावेशी विकासको लागि विभिन्न सरोकारवाला निकायहरुबीच कार्यगत संयन्त्र (संजाल) का केही प्रतिनिधिहरुलाई लैङ्गिक तथा

					प्रदान गर्ने गरे । नगरेको?					प्रदान गर्ने नगरेको ।	समावेशी विकास सम्बन्धी क्षमता विकास तालिम प्रदान गर्ने गरेको कार्यक्रम संख्या र उपस्थिति ।
१००				५.५.४	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यन्वयनका लागी तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रिसङ्घीय सुरक्षा परिषदद्धारा पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यन्वयन	० - १		महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यन्वयनका लागी तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रिसङ्घीय सुरक्षा परिषदद्धारा पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यन्वयन राष्ट्रि कार्ययोजना ,मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवा छुत बिरुद्धको	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यन्वयनका लागी तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रिसङ्घीय सुरक्षा परिषदद्धारा पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यन्वयन राष्ट्रि कार्ययोजना ,मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवा छुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यन्वयनका लागी तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रिसङ्घीय सुरक्षा परिषदद्धारा पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५ र १८२० को कार्यन्वयन राष्ट्रि कार्ययोजना ,मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवा छुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा	महिला बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका भेदभाव उन्मूलन गर्ने महासन्धि कार्यन्वयनका लागी तयार गरिएको राष्ट्रिय कार्ययोजना र संयूक्त राष्ट्रिसङ्घीय सुरक्षा परिषदद्धारा पारित प्रस्ताव नम्बर १३२५

					राष्ट्रि कार्ययोजना ,मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवा छुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरे । नगरेको ?			कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने गरेको ।	भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन गरेपनि कार्यान्वयन गर्ने नगरेको ।	स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन तथा कार्यान्वयन गर्ने नगरेको ।	र १८२० को कार्यन्वयन राष्ट्रि कार्ययोजना ,मानव अधिकार कार्ययोजना तथा छुवा छुत बिरुद्धको कार्ययोजनामा स्थानीय सरकारको जिम्मेवारी भनि उल्लेख गरिएका कार्यक्रमहरुमा रकम विनियोजन भएको स्वीकृत बाषिक कार्यक्रम र बजेट ।

सहभागीहरुले लैससास परीक्षण गर्दा महिला तथा पुरुषमा पनि कुन वर्गको र जातको महिला तथा पुरुष हो भन्ने कुरालाई पनि स्थानीय जातिगत जनसंख्याको आधारमा विश्लेषण गर्न जरुरी हुन्छ । जसले गर्दा समावेशी मुद्दालाई समेट्न सकिन्छ ।

प्राप्त अङ्क

क्र.स.	सुचक र उप-सूचकहरु	पूर्णाङ्क	कुल प्राप्ताङ्क
१	१.१.१ - १.१.८, १.२.१ - १.२.८, १.३.१ - १.३.४	२०	
२	२.१.१ - २.१.४, २.२.१ - २.२.४, २.३.१ - २.३.४, २.४.१ - २.४.४, २.५.१ - २.५.४	२०	
३	३.१.१ - ३.१.८, ३.२.१ - ३.२.४, ३.३.१ - ३.३.४, ३.४.१ - ३.४.४	२०	
४	४.१.१ - ४.१.४, ४.२.१ - ४.२.४, ४.३.१ - ४.३.४, ४.४.१ - ४.४.४, ४.५.१ - ४.५.४	२०	
५	५.१.१ - ५.१.४, ५.२.१ - ५.२.४, ५.३.१ - ५.३.४, ५.४.१ - ५.४.४, ५.५.१ - ५.५.४	२०	
	जम्मा	१००	

अनुसूची ३

माकुरी जालोको चित्र

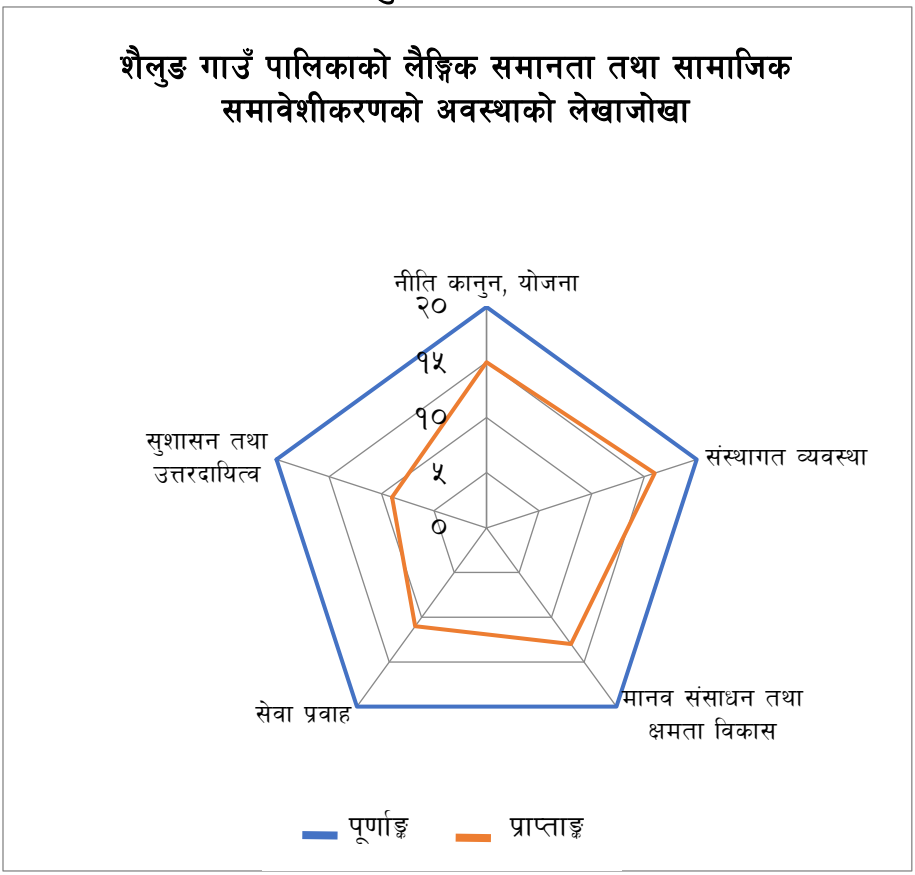

लैससास परीक्षण नतिजाको डचासबोर्ड प्रस्तुती

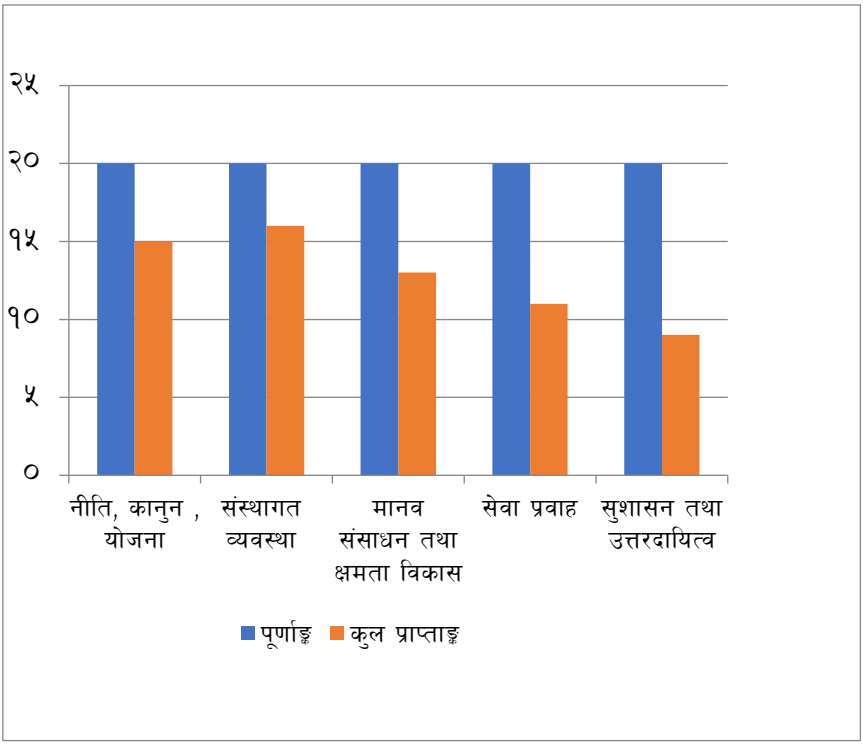

अनुसूची ४

कूल ५ वटा मूल शिर्षको अर्न्तगतको २२ वटा उपकार्यक्षेत्र रहेको यस लेखाजोखाामा १०० वटा सूचकहरू रहेको छन् । प्रत्येक सुचकमा समान १ पूर्णाङ्क रहेको छ । उपकार्यक्षेत्र गत रुपमाा माकुरीजालोलाई देहाय बमोजिम देहाय बमोजिम देखाउन सकिन्छ ।

शैलुङ गाउँ पालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्थाको लेखाजोखा

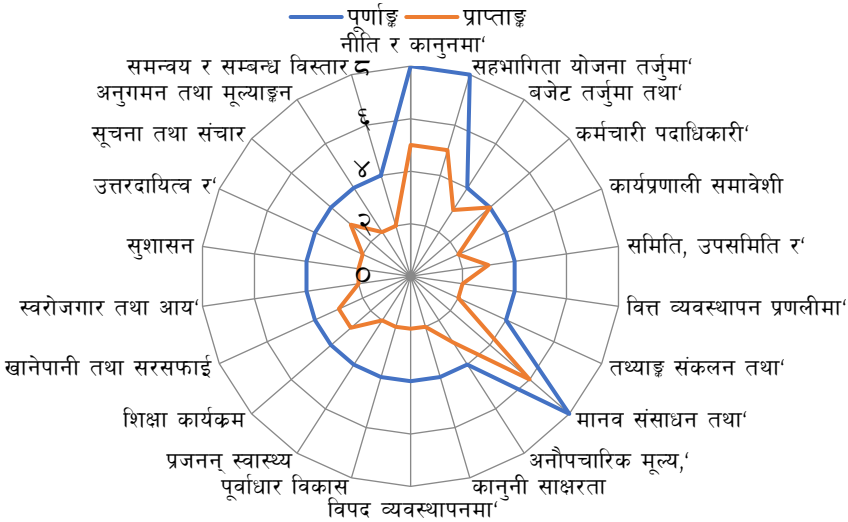

अनुसूची ५

शैलुङ गाउँपालिकाको लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरणको अवस्थाको लेखाजोखा

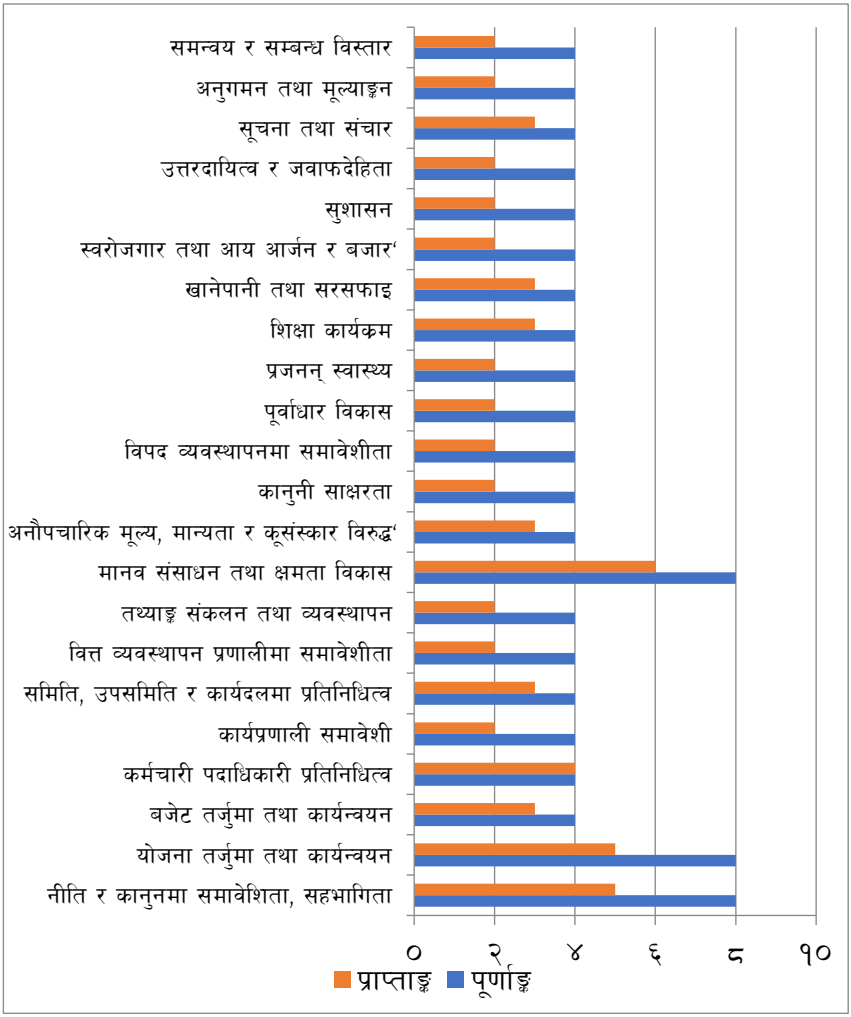

अनुसुची ६

सवल पक्ष र सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु

मूल शिर्षक	सवल पक्षहरु	सुधार गर्नुपर्ने पक्षहरु	अवसर	चुनौती
नीति कानुन योजना				
संस्थागत व्यवस्था				
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास				
सेवा प्रवाह				
सुशासन तथा उत्तरदायित्व				

अनुसूची ७

शैलुङ गाउँपालिका दोलखा

लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण विकास कार्ययोजना

मिति ...

मूल शिर्षक		अवस्था सुधारका लागि आवश्यक क्रियाकलाप	क्रियाकलाप सञ्चालन गर्ने जिम्मेवारी			समयावधि	थप दायित्व पर्ने नपर्ने	
पूर्णाङ्क	**प्राप्ताङ्क**		पहलकर्ता	निर्णयकर्ता	कार्यान्वयन कर्ता		पर्ने	नपर्ने
नीति , कानून र योजना २०		१.१.						
		१.२.						
		१.३						
		....						

संस्थागत व्यवस्था २०		१.१.						
		१.२.						
		१.३						
		....						
मानव संसाधन तथा क्षमता विकास २०		१.१.						
		१.२.						
		१.३						
		....						
सेवा प्रवाह २०		१.१.						
		१.२.						
		१.३						
		....						
सुशासन तथा उत्तरदायित्व २०		१.१.						
		१.२.						
		१।३						
		।।।।						

अनुसूची ८

लैससास परीक्षण प्रतिवेदनको ढाँचा

१ . पृष्ठभूमी

२ . अध्ययनको महत्व

३ . लैङ्गिक बजेट परीक्षणको उद्देश्यहरु

४ . लैङ्गिक परीक्षणले समेटने क्षेत्रहरु

५ . लैङ्गिक परीक्षणको विधिर तरिका

६ . लैङ्गिक परीक्षणकासहभागीहरु

७ . लैङ्गिक परीक्षणको विश्लेषणका औजारहरु

८. लैङ्गिक परीक्षणबाट आएका मुख्य प्राप्तिहरु

९. लैससास बजेट परीक्षण विधिवाट देखिएका लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेसीकारणको अवस्था

९.१ .परीक्षण पश्चात सूचकहरुले प्राप्त गरेका अंक

९.२. लैङ्गिक परीक्षण नतिजाको माकुरे जालो

१०. गाउँपालिका। नगरपालिकामा लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण सबल पक्ष र सूधार गर्नपर्ने पक्षहरु

११. लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशी विकास कार्ययोजना

१२ . निश्कर्ष

१३ . सुझाव

प्रमाणीकरण मिति २०७८ असार ७ गते

आज्ञाले,
सन्तोष दाहाल
नि. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत